

Ресулларың ишлери

1-нжи бап

Иса Мукаддес Рухы вада берйәр

¹Эй, Теофилус! Мен биринжи китабымда Исаның тә гөгә гөтерилен гүнүнә ченли башдан-аяк битирен ве өвреден әхли ишлери барада яздым. ²Ол гөгә гөтерилмезден өң, Мукаддес Рух аркалы Өз сайлан ресулларына буйруклар берди. ³Иса әжир чекип өленден соң, энчеме ынандырыжы делиллер аркалы ресуллара дирилендигини аян этди. Ол кырк гүнүң довамында олара гөрнүп, Худайың Шалыгы барада гүррүң берди. ⁴Бир гүн Иса олар билен отырка, шейле буйрук берди: «Иерусалимден гитмәң, Мениң овал айдышым ялы, Атамың вада берен пешгешине гарашың. ⁵Яхя сизи сува чүмдүрипди, эмма ене бирнәче гүнден сиз Мукаддес Руха чүмдүрилерсиңиз».

Иса гөгә гөтерилйәр

⁶Ресуллар бир ере үйшенлеринде, Исадан: «Я Реб! Эйсем Ысрайыл шалыгыны дикелтмәге вагт болмадымы нәме?» дийип сорадылар. ⁷Иса олар: «Атамың Өз ыгтыяры аркалы кесгитлән вагтыны я мөвсүмини билмек сизиң ишиңиз дәл. ⁸Эмма сизиң үстүңизе Мукаддес Рух иненде, гүйч-гудратдан долларсыңыз. Иерусалимде, тутуш Яхудыяда ве Самарияда, ер йүзүниң дөрт күнжегинде сиз Мениң шаятларым боларсыңыз» дийип

жогап берди. ⁹Иса булары айдандан соңра, ресуллар середип дурка, бир булутда ёкары гөтерилди. ¹⁰Мундан соң ресуллар Оны гөрмеселер-де, хенизем гөзлерини гөгә дикип дурдулар. Бирденкә ак эшикли ики адам оларың алнында пейда болды. ¹¹Олар: «Эй, желилелилер! Нәме үчин гөгә середип дурсуңыз? Исаның гөгә гөтериленини гөзүңиз билен гөрдүңиз ахыры. Ол гөгә нәхили гөтерилен болса, хут шонуң ялы хем гайдып гелер» дийдилер.

Юданың орнуна Маттия сайланяр

¹²Мундан соңра ресуллар Зейтун дагындан Иерусалиме гайдып гелдилер. Бу даг Иерусалиме якын болуп, бир Сабат гүнлүк ёлды^а. ¹³Шәхере гиренлеринден соң, олар өз болян өйлериниң ёкаркы гатындакы отагына чыкдылар. Петрус, Ёханна, Якуп, Андрыс, Филип, Томас, Бартолом, Матта, Алфы оглы Якуп, Ватанчы Симун ве Якубың оглы Юдас дагы хем шол ердедилер. ¹⁴Оларың хеммеси бир ере үйшүп, ызыны үзмән дога-дилег эдйәрдилер. Оларың арасында Исаның әжеси Мерем, шейле-де кәбир аяллар ве Исаның доганлары хем барды.

¹⁵Бир гүн Петрус йүз йигримә голай йыгнанышан доганларың ортасында дуруп, шейле дийди: ¹⁶«Эй, доганлар! Исаны тутмага геленлере ёлбашчылык эден Юдас хақда Мукаддес Рух Давут аркалы овал-башдан пыгамберлик эдипди. Мукаддес Язгылардакы шол сөзлер

^{а1:12} *Бир Сабат гүнлүк ёл* — Дини кануна гөрә Сабат гүни диңе бир километр ёл йөрәмәге ругсат эдиленди.

амала ашмалыды. ¹⁷Юдас бизиң биримиз хасапланярды, ол хем бу хызматдан өз пайыны алыпды».

¹⁸(Юдас хайынлык эдип газанан пулуна бир экин мейданыны сатын алыпды. Соңра шол ерде башашак йыкылды ве гарны ярылып, әхли ичгошы чогуп чыкды. ¹⁹Бу вака бүтин Иерусалим илатына мәлим болды ве адамлар ол ери өз диллеринде «Хакелдама», ягны «Ган мейданы» дийип атландырдылар).

²⁰Соңра Петрус сөзүни довам эдип, шейле дийди: «Зебур китабында: „Гой, онуң өйи чоларып галсын, ол ерде хич ким месген тутмасын“, шейле хем: „Башга бири онуң орнуны алсын“ дийлип язылан. ^{21–22}Шонуң үчин хем, Юданың орнуна башга бирини сайламагымыз герек. Бу адам Реббимиз Исаның Яхя тарапындан сува чүмдүрилип, тә гөге гөтерилең вагына ченли хемише бизиң арамызда биле болан адамларың бири болмалы. Ол хем бизиң ялы Исаның дирилендигине шаятлык этсин».

²³Шейлеликде, ики адамы өңе чыкардылар. Оларың бири Барсаба лакамлы Юсуп (оңа Юстус хем диййәрдилер), бейлекиси болса Маттияды. ²⁴Онсоң Худая дога-дилег эдип: «Я Реб! Сен хеммәниң йүрегини билйәрсиң. Ине, шу икисинден хайсы бирини ресуллыга сайлан болсаң, бизе гөркез, ²⁵себәби Юдас этмели хызматыны ташлап, өзүне дегишли ере гитди» дийдилер. ²⁶Онсоң бу икиси үчин биже атдылар. Маттияның бижеси чыкды. Шейлеликде, Маттия он бир ресула гошулды.

2-нжи бап

Ресуллара Мукаддес Рух инйәр

¹Хасыл байрамы^а гүни әхли иманлылар бир ере йыгнанышып отырдылар. ²Бирденкә асмандан гүйчли шемалың сесине меңзеш шуввулды пейда болуп, оларың отуран өйүниң ичини долдурды. ³Олар учгуна меңзеш бир затларың пытрап, өз үстлерине инендигини гөрдүлер. ⁴Оларың хеммеси Мукаддес Рухдан долдулар ве Мукаддес Рухуң берен укыбына гөрә, башга диллерде гепләп башладылар. ⁵Шол дөвүрде Иерусалимде дүниәниң әхли юртларындан гелен худайхон яхудылар яшаярдылар. ⁶Бу галмагаллы сесе улы мәхелле йыгнанды. Олар өз эне диллериндәки гүррүңлери эшидип, алжыраңлыга дүшдүлер. ⁷Хеммелер хайран галдылар ве геңиргенишип, бири-бирлерине шейле дийдилер: «Середин, бу геплейәнлериң хеммеси желилели дәлми нәме? ⁸Онда нәдип бизиң хер биримиз өз эне дилимиздәки сөзлери эшидйәрис? ⁹Арамызда Парфиядан, Мидиядан, Эйламдан, Месопотамиядан, Яхудыдан, Каппадокиядан, Понтусдан ве Асиядан геленлер бар. ¹⁰Фрикиядан, Памфилиядан, Мүсүрден, Киринәниң голайындакы Ливиядан геленлер хем бар. Шейле-де Римден гелен яхудылар ве яхуды динини кабул эденлер бар. ¹¹Кәбиримиз Крит ададан ве Арабыстандан гелдик. Муңа гарамаздан, Худайың бейик ишлери барада оларың бизиң эне дилимизде геплейәндинигини

^а2:1 *Хасыл байрамы* — бу грекче Пентикост байрамы. Сөзлүге серет.

эшидйәрис». ¹² Олар хайран галдылар ве алжырашып: «Бу нәме болдугыка?» дийишдилер. ¹³ Кәбирлери болса олары масгаралап: «Олар шерапдан серхош болупдырлар» дийдилер.

Петрусың сөзи

¹⁴ Шонда Петрус Онбирлер билен биле еринден туруп, батлы сес билен шейле дийди: «Эй, яхуды доганлар ве Иерусалим илаты! Мунуң маньсыны сизе дүшүндирейин, мениң сөзлериме гулак асың. ¹⁵ Булар сизиң пикир эдишиңиз ялы, серхош дәл. Сагат яңы ирден докуз ахыры. ¹⁶ Ёк, бу гөрйәнлериңиз Ёвел пыгамбер тарапындан айдыландыр:

¹⁷ „Худай шейле диййәр:

Соңкы гүнлерде шейле болар,
Мен әхли ынсанларың үстүне
Өз Рухумы дөкерин.

Пыгамберлик эдер огулдыр
гызларыңыз,
аянлык аларлар йигитлериңиз,
дүйшлер гөрер гаррыларыңыз.

¹⁸ Шол гүнлерде Мен Рухумы
дөкерин,
хатда гуллардыр
гырнакларымың үстүне.

Олар-да пыгамберлик эдерлер.

¹⁹ Мен ёкарда, гөкде гудратлар,
ашакда, ерде аламатлар:
ган, от хем-де түссе сүгүнлери
гөркезерин.

²⁰ Реббиң бейик ве газаплы гүни
гелмезден озал,
Гүн түмлүге, Ай хем гана дөнер.

²¹ Шонда Ребби чагыран хер бир
ынсан халас болар“.

²² Эй, ысрайыл халкы! Бу сөзлере гулак асың: Өз билшиңиз ялы, Худай насыралы Иса аркалы араңызда гудратлар, мугжызалар ве аламатлар гөркезди. Мунуң билен Ол Исаның

ыгытярлыгыны тассыклады. ²³ Худай Өз тутан максадына гөрә, Исаны сизиң элиңизе бермеги өңден карар эдипди. Сиз Оны кесекилериң эли билен тутдуңиз ве хача чүйләп өлдүрдиңиз. ²⁴ Эмма Худай Оны дирилдип, өлүм жебринден халас этди. Онуң өлүм пенжесинде галмагы мүмкин дәлди. ²⁵ Давут Ол хакда шейле дийипди:

„Реб әлмыдама гөзлеримиң өңүнде;
сарсыдырлымарын, чүнки Ол
мениң сагымда.

²⁶ Шоңа гөрә йүрегим бегенчли,
дилим шатланяр,
беденим хем умыт билен яшаяр.

²⁷ Чүнки мени өлүлөр дүнийәсинде
гоймарсың,
Өз садыгың габра гирмегине
разы болмарсың.

²⁸ Яшайыш ёлуны маңа
гөркезерсиң:
хузурыңда мени шатлыкдан
долдуарсың“.

²⁹ Доганлар! Бейик атамыз Давут хакда мениң сизе ач-ачан айтмагым герек. Ол өлди, жайланды, мазары болса бизиң гүнлеримизе ченли сакланып галыпдыр. ³⁰ Давут бир пыгамберди. Худайың ант ичип, берен сөзүне гөрә, Давут өз неслинден бирини онуң тагтында отуржақдыгыны билйәрди. ³¹ Давут гелжеги өңден гөрүп, Месиҳиң дирилиши барада шейле дийипди: „Худай Оны өлүлөр дүнийәсинде галдырмады, Онуң бедени габырда чүйремеди“. ³² Худай Исаны өлүмден дирилтди, бизиң хеммәмиз муңа шаятдырыс. ³³ Инди Иса бейгелдилди ве Ол Худайың сагында отыр. Ол вада эдилен Мукаддес Рухы Ата Худайдан кабул эдип, Оны бизиң үстүмизе ягдырды. Муны сизиң өзүңиз гөрүп ве

эшидип дурсуңыз. ^{34–35} Давудың өзи гөклере чыкмаса-да, шейле дийипди:

„Худай Реббиме шейле сөзледи:

‘Душманларыңы аяк астына саянчам,

Мениң сагымда отур“.

³⁶ Шонуң үчин хем, эй, тутуш ысрайыл халкы, шуны анык билип гой: Худай сизиң хача чүйлән бу Исаңызы хем Реб, хем Месих эдип белледи».

³⁷ Бу сөзлери эшиденде, адамларың йүрегине ханжар урлан ялы болды. Олар Петрусдан ве бейлеки ресуллардан: «Доганлар, биз нәме этмели?» дийип сорадылар. ³⁸ Петрус оlara шейле дийди: «Тоба эдиң, хер бириңиз Иса Месихиң ады билен сува чүмдүрилиң. Шонда сизиң гүнәлериңиз багышланар ве Мукаддес Рухуң пешгешини аларсыңыз. ³⁹ Бу вада сизиң өзүңиз ве чагаларыңыз үчин, узақда боланларың әхлиси, ягны Худайымыз Реббиң чагыржақларының хер бири үчиндир».

⁴⁰ Петрус башга-да көп делиллер билен оlara шаятлык эдип: «Өзүңизи бу азгын несилден халас эдиң!» дийип ялбарды. ⁴¹ Шейлеликде, онуң сөзлерини шатлык билен кабул эденлер сува чүмдүрилди. Шол гүн үч мүңе голай адам иман этди. ⁴² Олар ресулларың таглыматыны өвренмәге, шәриклиге, биле чөрек иймәге ве дога-дилег этмәге ыхласлы япышдылар.

Иманлылар арасындакы бирлик

⁴³ Ресуллар аркалы көп гудратлар ве аламатлар гөркезилйәрди. Шол себәпли хеммелериң калбыны горкы гаплапды. ⁴⁴ Иман эденлериң хеммеси биледилер. Олар әхли

затларыны орта гойярдылар. ⁴⁵ Мал-мүклерини сатып, хер кимиң мәтәчлигине гөрә, өз араларында бөлүшердилер. ⁴⁶ Олар бир адам ялы болуп, хер гүн ыбадатханада йыгнанардылар. Бири-бириниңкә мыхманчылыга барып, чөреги бөлүшип иййәрдилер. Чын йүрекден шатланып нахарларыны пайлашардылар. ⁴⁷ Худая алкыш окап, бүтин ил ичинде эзиз гөрлердилер. Худай хем халас боланларың саныны гүнсайын көпелдйәрди.

3-нжи бап

Отура майыбың сагалдылышы

¹ Бир гүн Петрус билен Ёханна өйлән сагат үчлерде — дога-дилег вагты ыбадатхана гитдилер. ² Шол вагт ыбадатхананың Овадан диен дервезесине бир догабитди отура адамы гөтерип гетирдилер. Ыбадатхана гирийәнлерден садака дилемеги үчин, оны хер гүн шол ере гетирип отурдылар. ³ Бу адам Петрус билен Ёханнаның ыбадатхана гирип баряныны гөрүп, олардан садака диледи. ⁴ Петрус билен Ёханна оңа үнс берип серетдилер. Соңра Петрус оңа: «Бизе серет!» дийди. ⁵ Яңкы адам олардан бир зат аларын өйдүп, оlara чиңерилип серетди. ⁶ Петрус оңа: «Мениң күмшүм, алтыным ёк, йөне өзүмде барымы саңа берйәрин. Насыралы Иса Месихиң адындан буюярын: Тур-да, йөре!» дийди. ⁷ Онсоң Петрус онуң саг элинден тутуп, оңа еринден турмага көмек этди. Яңкы адамың шобада аяқларына ысгын гелди. ⁸ Ол ёкары товусды-да, йөрәп башлады. Онсоң Худая алкыш айдып, йөрәп хем товсуп, олар билен бирликде

ыбадатхана гирди. ⁹Бүтин халк онуң йөрейэндигини ве Худайы алкышляандыгыны гөрди. ¹⁰Адамлар онуң ыбадатхананың Овадан диен дервезесинде садака диләп отуриян адамдыгыны танадылар. Онуң башдан гечирен бу вакасына жуда хайран галдылар.

Петрусның ыбадатханадакы сөзи

¹¹Яңкы сагалан отура Петрус билен Ёханнаны гойбермән дурка, тутуш халк хайран галып, олар тарап, Сүлейманың эйваны диен ере ылгашып барды. ¹²Петрус муны гөрөнде, халка йүзленип, шейле дийди: «Эй, ысрайыл халкы! Нәме үчин муңа хайран галарсыңыз? Нәме үчин биз бу адамы өз гудратымыз я таквалыгымыз билен йөрөден ялы, бизе бейле дыкгат билен середйәрсиниз? ¹³Ата-бабаларымыз Ыбрайымың, Ысхагың, Якубың Худайы Өз гулы Исаны шөхратландырды. Эмма сиз Оны өлүме табшырдыңыз, хатда Пилатус Оны бошатмагы йүрегине дүвенде-де, сиз Оны Пилатусың хузурында инкәр этдиңиз. ¹⁴Хава, сиз Мукаддес ве Догры Боланы инкәр эдип, бир ганхорың бошадылмагыны талап этдиңиз. ¹⁵Сиз Яшайыш Гөзбашыны өлдүрдиңиз, эмма Худай Оны дирилтди. Биз муңа шаятдырыс. ¹⁶Ине, сизиң гөрийән хем танаян бу адамыңыз Исаның адына болан иманы аркалы гөзүңизиң алнында бүтинлей сагалды. Сизиң хеммәңизиң гөршүңиз ялы, Иса болан бу иман оны сагалтды. ¹⁷Эй, достлар, эдил өз ёлбашчыларыңыз ялы, сизиң-де дүшүнмезликден шейле херекет эдендигиңизи билйәрин. ¹⁸Эмма

Худай Өз Месиҳиң гөрги гөржекдиги барада әхли пыгамберлериң үсти билен өңден айданларыны бержай этди. ¹⁹Инди гүнәлериңизиң багышланмагы үчин тоба эдиң ве Худая тарап өврүлиң. ²⁰Шонда Реб сизе арам тапыш пурсатыны берер. Ол сизиң үчин белленен Месиҳи, ягны Исаны ёллар. ²¹Худайың Өз мукаддес пыгамберлери аркалы овалдан сөз берши ялы, әхли зады дикелтмегиң вагты гелер. Эмма шол вагт гелйәнчә, Исаның гөкде галмагы герек. ²²Муса шейле дийипди: „Худайыңыз Реб сизиң үчин өз халкыңызың арасындан мениң ялы пыгамбер чыкарар. Сиз шол пыгамбере гулак асың. ²³Kimde-ким шол пыгамбере гулак асмаса, ол адам Худайың халкының арасындан чыкарылып, долы ёк эдилжекдир“. ²⁴Хакыкатдан хем, Шамувелден башлап, әхли пыгамберлер бу гүнлериң вакалары барада пыгамберлик этдилер. ²⁵Siz шол пыгамберлериң несиллерисиңиз ве Худайың ата-бабаларыңыз билен баглашан әхтиниң мирасчыларысыңыз. Худай Ыбрайыма: „Ер йүзүниң әхли миллетлери сениң неслиң аркалы пата аларлар!“ дийди. ²⁶Яман ёлуңыздан өврүп, сизи ялкамак үчин, Худай Өз гулы Исаны сайлады ве илки билен Оны сизе ёллады».

4-нжи бап

Петрус билен Ёханна межлисиз өңүнде

¹Петрус билен Ёханна халка гүррүң берип дуркалар, бирнәче руханылар, ыбадатхана горагчыларының баштутаны ве саддукейлер^а

^{а4:1} *Саддукейлер* — булар айратын бир диндарлар топары. Сөзлүге серет.

олара гаршы чыкдылар. ² Олар гахар-газаба мүндүлөр, себэби бу ики ресул Исаны мысал гетирип, халка өвретмек билен өлүлериң дирилишини вагыз эдйәрди. ³ Олар Петрус билен Ёханнаны тутдулар ве агшам дүшөндиги себәпли, олары эртире ченли зынданда сакладылар. ⁴ Эмма бу гүррүңлери диңләнлериң энчемеси Иса иман этди. Шонда иман эден эркеклериң саны бөш мүңе етди. ⁵ Эртеси гүн яхудыларың ёлбашчылары, яшулулары ве диндарлары Иерусалиме йыгнандылар. ⁶ Баш руханы Ханан, Каяфа, Ёханна, Игендер ве баш руханының гарындашлары шол ердедилер. ⁷ Олар Петрус билен Ёханнаны ортада дурзуп: «Сиз муны хайсы гудрат билен, кимиң адындан этдиңиз?» дийип сорадылар. ⁸ Шонда Петрус Мукаддес Рухдан долуп, олара шейле дийди: «Эй, халкың ёлбашчылары ве яшулулары! ⁹ Биз бу гүн бир хасса ягшылык эдендигимиз ве онуң шыпа тапандыгы үчин сорага чекильән болсак, ¹⁰ онда сизиң хеммәңиз, әхли ысрайыл халкы шуны билип гоюң: ине, бу адам насыралы Иса Месиҳиң ады билен шыпа тапып, саг-саламат өңүңизде дур. Сиз Исаны хача чүйледиңиз, эмма Худай Оны өлүмден дирилтди. ¹¹ Иса хакда Мукаддес Язгыларда шейле язылгыдыр:

„Сиз уссаларың рет эден бу дашы бинаның бурч дашы болды“.

¹² Ондан башга Халасгәр ёкдур. Онуң ады бүтин әлемде адамзады халас эдип билиән еке-тәк атдыр».

¹³ Межлис агзалары Петрус билен Ёханнаның батыргайлыгыны гөрөнлеринде ве оларың окув окамадык бир йөнекей

адамлардыгыны биленлеринде хайран галдылар, оларың Исаның шәгиртлеридигине гөз етирдилер. ¹⁴ Шыпа тапан адам хем бу ики ресул билен биле дурды. Шонуң үчин оларың гаршысына хич зат айдып билмедилер. ¹⁵ Шейлекликде, олара межлисден дашары чыкмагы буюрдылар-да, өзара маслахата башладылар: ¹⁶ «Бу адамлары нәме эделиң? Иерусалимде яшаянларың хер бири буларың тәсин гудрат гөркезендигини билийәр. Биз муны инкәр эдип билмейәрис. ¹⁷ Эмма бу хабар халк арасында хас-да көп ййрамаз ялы өңүни алалың ве мундан бейләк Исаның ады билен хич киме хич зат айтмазлыклары үчин, олара дуйдурыш берелиң».

¹⁸ Онсоң олары чагырып, Исаның ады билен геплемезлиги ве вагыз этмезлиги буюрдылар. ¹⁹ Эмма Петрус билен Ёханна олара: «Худайың сөзлерине дәл-де, сизиңкә гулак асмак Худайың назарында догрумыдыр? Өзүңиз нетиже чыкарың! ²⁰ Биз-ә гөрүп-әшиденлеримизи айтман дуруп билмерис» дийип жогап бердилер.

²¹ Межлис агзалары олара иң соңкы дуйдурыш беренден соң, олары бошадып гойбердилер. Олары жезаландырмак үчин хич хили бахана тапып билмедилер, себәби болан ваканы әхли халк билип, Худайы шөхратландырырды. ²² Гудрат аркалы шыпа тапан адам бүтин өмрүне, кырк йылдан говрак бәри отура майыпды.

²³ Петрус билен Ёханна бошанларындан соң, достларының янына гайдып бардылар ве ёлбашчы руханыларың, яшулуларың өзлерине айданларының барыны олара хабар бердилер. ²⁴ Муны әшиденлеринде,

оларың хеммеси батлы сес билен Худая шейле дога-дилег этдилер: «Эй, Хожайынымыз Реб! Ери, гөги, деңзи ве ондакы әхли затлары ярадан Сенсиң! ²⁵ Сен Мукаддес Рух аркалы Өз гулуң — атамыз Давудың үсти билен шейле дийдиң:

„Миллетлер нәме үчин газаба мүйәр?

Халklar нәмә бидерек питне турузяр?

²⁶ Реббе ве Онуң Сайланына^б гаршы дүйнә шалары аяга галяр, хөкүмдарлар биригйәр ве баш галдыряр“.

²⁷ Хақыкатдан-да, кесеки миллетлер ве ысрайыл халкы билен бирликде Хиродес ве Понти Пилатус бу шәхерде Өз сайлап-сечен мукаддес гулуң Иса гаршы аяга галдылар. ²⁸ Олар Сениң гудратың ве ырадаң билен овалдан карара гелен хер бир ишиңи хақыката өвүрмек үчин йыгнандылар. ²⁹ Я Реб, оларың хайбат атышларыны бир гөрсене! Инди Сениң Хош Хабарыңы батыргайлык билен айтмага биз гулларыңа гүйч-гайрат бер. ³⁰ Мукаддес гулуң Исаның ады билен хассалара шыпа бермек үчин ве мугжызалардыр гудратлар гөркезмек үчин бизе элиңи узат!».

³¹ Дога-дилег эдип боланларындан соң, оларың үйшүп дуран ери сарсды. Хеммелер Мукаддес Рухдан долуп, батыргайлык билен Худайың Хош Хабарыны айтмага башладылар.

Иманлылар әхли затларыны пайлашырлар

³² Иманлылар бир жан, бир тендилер. Оларың хич бири өз

эмләгине-де мениңки диймейәрди, әхли затлары орталыкды. ³³ Ресуллар бейик гудрат билен Реббимиз Исаның дирилендигине шаятлык эдйәрдилер. Худай оларың хеммесине бейик мерхемет эчилди. ³⁴ Араларында мэтәч адам ёкды. Себәби кимиң меллеги, өйи бар болса, олары сатырдылар. Сатылан затларың пулуны болса гетирип, ³⁵ ресулларың өңүнде гойярдылар. Шейлеликде, хер киме герегиче пайланярды. ³⁶ Иманлыларың арасында левилерден болан Юсуп атлы бир адам барды. Онуң аслы Кипрденди. Ресуллар оңа Барнабас, ягны «Гөвүнлик берижи» дийип ат гоюпдылар. ³⁷ Юсуп хем өз ерини сатып, пулуны ресуллара гетирип берди.

5-нжи бап

Хананья билен Сапфира

¹ Хананья диен адам аялы Сапфира билен бир бөлек мүлкүни сатды. ² Ол аялы билен диллешип, мүлкүң пулундан бир пай өзүне алып галды. Хананья пулуң галаныны гетирип, ресуллара берди. ³ Петрус оңа шейле дийди: «Хананья, нәме үчин сен шейтана калбыңдан орун бердиң? Сен Мукаддес Руха ялан сөзләп, пулуң бир бөлегини өзүңе алып галдың. ⁴ Ол сатыланда-сатылманда хем өз эмләгинди ахыры. Оны сатаныңдан соңам пулуны өз ислейшиң ялы уланып билердиң. Нәдип бейле зады эдип билдиң? Сен ынсанлара дәл-де, Худая ялан сөзледидиң».

⁵ Хананья бу сөзлери эшиден бадына, ере йыкылып жан берди. Бу ваканы эшиденлериң барыны элхенч

^б4.26 *Сайланына* — Бу Месих

горкы гуршап алды. ⁶ Онсоң йигитлер гелип, оны кепене доладылар-да, экидип жайладылар. ⁷ Үч сагада голай вагт геченден соң, Хананьяның аялы гелди. Онуң бу болан вакадан хабары ёкды. ⁸ Петрус ондан: «Маңа айт, адамың икиңиз ериңизи шу баха сатдыңызмы?» дийип сорады. Аял хем: «Хава, шу баха сатдык» дийип жогап берди. ⁹ Петрус оңа: «Нәме үчин сиз Реббиң Рухуны сынага салмак үчин диллешдиңиз? Анха, серет, сениң адамыңы жайланлар гапа голайлап гелйәрлер, олар сени хем экидерлер» дийди. ¹⁰ Эдил шол пурсатда ол аял Петрусың аягына йыкылып, жан берди. Йигитлер ичери гиренлеринде, онуң өлендигини гөрдүлер. Оны экидилер-де, эриниң янында жайладылар. ¹¹ Тутуш йыгнагы ве бу хакда эшиденлериң барыны улы горкы гуршап алды.

Ресуллар көп хассалары сагалдырлар

¹² Ресуллар халк арасында энчеме алапатлар, гудратлар гөркезйәрдилер. Әхли иманлылар ыбадатханадакы Сүлейманың эйванында үйшердилер. ¹³ Халк олара улы хормат гойса-да, кесекилерден хич ким олара гошулмага милт эдип билмеди. ¹⁴ Муңа гарамздан, Реббе иман эденлере гошулан эркекдир аялларың саны барха артып барялды. ¹⁵ Петрус гечип гиденде, хич болманда, онуң көлегеси хассаларың үстүне дүшсүн дийип, олары көчелере чыкарып, чарпаяларда ве дүшеклерде ятырдылар. ¹⁶ Иерусалимиң төверегиндәки обалардан гелен мәхелле-де хассалары ве арвах-жынлардан эжир чекйәнлери гетирйәрди. Хассаларың хеммеси шыпа тапярды.

Ресуллара эдилен сүтемлер

¹⁷ Шейлеликте, баш руханы ве онуң янындакы саддукейлериң әхлиси гөрипликтен яңа аяга галдылар. ¹⁸ Олар ресуллары тутуп, шәхер зынданына салдылар. ¹⁹ Эмма гиже Реббиң бир перишдеси зынданың гапыларыны ачды-да, олары дашары чыкарып: ²⁰ «Барың, ыбадатхана гидип, халка бу тәзе яшайыш барадакы хабары вагыз эдиң» дийди. ²¹ Ресуллар муны эшиденлеринде, гүн доган бадына ыбадатхана гелип, халка өвретмәге башладылар.

Бу аралыкта баш руханы билен онуң янындакылар гелип, баш межлиси ве ысрайыл халкының әхли яшулуларыны бир ере чагырдылар. Онсоң зындандан ресуллары гетирмәге адам ёлладылар. ²² Эмма гулдукчылар олары зындандан тапмадылар. Олар ызына гелип: ²³ «Зындан мәкәм гулплы экен, гаравуллар хем гапыларың агзында дуран экенлер, эмма гапыны ачанымызда, ичерден хич кими тапмадык» дийип хабар бердилер. ²⁴ Ыбадатхана горагчыларының баштутаны, ёлбашчы руханылар бу сөзлери эшиденлеринде: «Бу нәме болдугыка?» дийшип, алжыраңлыга дүшдүлер. ²⁵ Шол вагт бири гелип, олара: «Анха, зындана салан адамларыңыз ыбадатханада халка вагыз эдип дурлар» дийип хабар берди. ²⁶ Шейлеликте, баштутан билен гулдукчылар гидип, олары гүйч уланмаздан гетирдилер, себәби олар халкың өзлерини дашламагындан горкярдылар. ²⁷ Олары гетирип, баш межлисиң өңүнде дуруздылар. Баш руханы олары сораг эдип: ²⁸ «Биз сизе шу ат билен вагыз этмәң дийип, берк табшырык бермәнмидик? Сиз болса

өз таглыматыңыз билен бүтин Иерусалими долдурдыңыз. Бу адамың ганыны хем бизиң үстүмизе йүклежек болярысыңыз» дийди. ²⁹Петрус билен ресуллар олара шейле жогап бердилер: «Ынсана дәл-де, Худая боюн болмак хас мөхүмдир. ³⁰Ата-бабаларымызың Худайы сизиң хача чүйлән Исаңызы дирилтди. ³¹Худай Ысрайыла тоба этдирип, гүнәлерини багышламак үчин, бу Адамы Башгутан хем Халасгәр эдип, Оны бейгелтди ве Өз сагында отуртды. ³²Биз бу затлара шаятдырыс, Мукаддес Рух хем шаятдыр. Худай Мукаддес Рухы Өзүне боюн боланлара берди».

³³Муны эшиденлер гахар-газаба мүнүп, олары өлдүрмегиң күйүне дүшдүлөр. ³⁴Эмма Гамалиел атлы бир фарисей^а еринден туруп, ресуллары бирсалым дашары чыкармагы буюрды. Ол баш межлисде хеммелер тарапындан сыланян диндарыды. ³⁵Соңра Гамалиел шейле дийди: «Эй, ысрайыл халкы! Бу адамлар бабатда этжек болян ишинизде сересап болуң. ³⁶Яңы-якында өзүни бейик адам сайян Теюдас гозгалаң турузды, дөрт йүз адам онуң ызына эерди. Эмма ол өлдүриленден соң, онуң ызына эеренлериң хеммеси даргап гитди. ³⁷Мундан соң илат язувы гүнлеринде желилели Юдас орта чыкды ве энчеме адамы өз ызына дүшүрди. Эмма ол хем өлдүриленден соң, ызына эеренлериң хеммеси даргады. ³⁸Инди бу адамлардан эл чекиң, олары бошадып гойбериң, себәби бу иш ынсандан болса, онда өз-өзүндөн ёк болуп гидер. ³⁹Эмма Худайдан болса, онда сиз бу ишиң өңүни алып билмерсиңиз. Бирден

Худая гаршы сөвешйәнлер болуп чыкаймаң». ⁴⁰Шейлеликде, олар Гамалиелиң маслахатыны кабул этдилер. Олар ресуллары чагырып енчдирдилер ве Исаның ады билен геплемезлиги табшырып, олары бошатдылар. ⁴¹Ресуллар Исаның ады угрунда масгара болмага мынасып гөрлендиклери үчин баш межлисден шадьян чыкып гитдилер. ⁴²Олар хер гүн ыбадатхананың ховлусында ве адамларың өйлеринде халка өвретдилер. Исаның Месихдиги барадакы Хош Хабары дынгысыз вагыз этдилер.

6-нжы бап

Еди көмекчи

¹Шол гүнлерде шәгиртлериң саны барха артярды. Эмма грекче геплейән иманлылар арамейче геплейән иманлыларың гүнделик иймит пайлашыгында дул аяллары гөзден саяндыклары үчин оларың үстүндөн шикаят этдилер. ²Шейлеликде, он ики ресул әхли шәгиртлери янларына йыгнап, олара шейле дийдилер: «Худайың Хош Хабарыны вагыз этмеги ташлап, бизиң сачак башында хызмат этмегимиз догры дәл. ³Эй, доганлар, өз араңыздан еди адамы сайлаң. Олар Мукаддес Рухдан ве акыл-пайхасдан долы, атлы-абрайлы адамлар болсунлар. Бу хызматы шолара табшыралың. ⁴Биз болса өзүмизи Худая дога-дилег этмәге ве Онуң Хош Хабарыны вагыз этмәге багышлалың».

⁵Бу пикир хеммәниң гөвнүндөн турды. Илки билен олар иманы гүйчли ве Мукаддес Рухдан долы болан Степанусы сайладылар. Шейле-де Филипусы, Прохорусы,

^а2.16 *Фарисейлер* — булар айратын бир диндарлар топары. Сөзлүге серет.

Никаноры, Тимоны, Парменасы ве антихлы Николасы сайладылар. Николас өң яхуды динини кабул эденди, инди Иса ынанды. ⁶Онсоң бу адамлары ресулларың хузурына гетирдилер. Ресуллар хем эллерини оларың башына гоюп, олар үчин Худая дога-дилег этдилер. ⁷Шейлеликде, Худайың Хош Хабары хас-да яйрап, Иерусалимде шагиртлериң саны барха көпелйәрди. Көп санлы руханылар-да иман этдилер.

Степанус тутуля

⁸Худайың мерхеметинден ве гудратындан долы болан Степанус халк арасында ажайып мутжызалардыр алапатлар гөркезйәрди. ⁹Эмма Азатлар дийип атландырылян синагоганың кәбир агзалары Степануса гаршы чыкып, онуң билен жеделлешмәге башладылар. Олар кириделилер, исгендериялылар, шейле хем Киликия ве Асия веляятларындан геленлерди. ¹⁰Мукаддес Рух Степануса көп акыл-пайхас берди, шонуң үчин олар Степанусың айданларына гаршы дуруп билмедилер.

¹¹Шонда синагога агзалары бирнәче адамы огрынча ырып, олар: «Бу адамың Муса ве Худая гаршы күпүр гепләндингини эшитдик дийип айдың» дийдилер. ¹²Шейдип, олар халкы, яшулулары ве диндарлары өжүкдирдилер. Степанусы тутуп, баш межлисе алып гелдилер. ¹³Олар галп шаятлары гетирдилер. Галп шаятлар: «Бу адам ызыны үзмән бу мукаддес ыбадатхана ве Мукаддес Кануна гаршы геплейәр. ¹⁴Онуң айдышына гөрә, насыралы Иса бу мукаддес

ыбадатхананы ёк этжекмиш, Мусаның бизе берен урп-адатларыны хем үйтгетжекмиш» дийдилер. ¹⁵Баш межлиседе отуранлар Степануса диканлап серетдилер ве онуң йүзүниң эдил перишдәниң йүзүне меңзейәндигини гөрдүлер.

7-нжи бап

Степанус халка йүзленйәр

¹Онсоң баш руханы Степанусдан: «Бу айыппламалар догрумы?» дийип сорады. ²Степанус шейле жогап берди: «Эй, доганлар ве аталар! Мениң сөзлериме гулак асың. Атамыз Ыбрайым Харанда месген тутманка, хениз Месопотамиядака оңа шөхратлы Худай гөрүнди. ³Hudaу оңа: „Өз юрдуны, ковумдашларыңы ташла-да, Мениң саңа гөркезжек үлкәме гит“ дийди. ⁴Шейлеликде, Ыбрайым бабыллыларың юрдуны терк эдип, Харанда орнашды. Какасы арадан чыкандан соң, Худай оны Харандан чыкарып, сизиң хәзирки отуран юрдуңыза гөчүрди. ⁵Худай бу ерден онуң өзүне мүлк бермеди, хатда бир гарыш ер-де бермеди. Эмма хениз перзенди болмаса-да, бу юрды онуң несLINE мүлк эдип бермеги вада берди. ⁶Худай оңа: „Сениң неслицә ят топракда гелмишек хем гул болуп яшар, шол ериң халкы олары дөрт йүз йыллап эзер. ⁷Эмма Мен сениң неслицә гула өврен халкың жезасыны берерин. Шондан соң олар ол ерден чыкып, бу ерде Маңа сежде эдерлер“ дийди. ⁸Соңра Худай Ыбрайым билен әхт баглашып, бу әхтиң нышаны хөкмүнде сүннети берди. Шейлеликде, Ыбрайымдан Ысхак догулды, Ыбрайым оны секиз гүнлүккә сүннет этди. Ысхакдан Якуп

догулды, ол хем сүннет эдилди. Якупдан херси бир тирэни эмеле гетирен он ики огул дүнйэ инди, олар хем сүннет эдилдилер. ⁹ Олар өз доганлары Юсуба гөрипчилик эдип, оны Мүсүре сатсалар-да, Худай Юсубы еке галдырмады. ¹⁰ Ол Юсубы эхли күлпетлерден азат этди. Худай оңа гөрлүп-эшидилмедик акыл-пайхас берип, оны Мүсүр патышасы фараоның хузурында мерхемент тапар ялы этди. Фараон оны Мүсүрүң ве тутуш көшгүң баштутаны эдип белледи. ¹¹ Шол дөвүрде бүтин Мүсүр ве Кенган юрды ачлык чекди, оларың башындан агыр гайгы-хасрат инди. Ата-бабаларымыз иймит тапмадылар.

¹² Якуп Мүсүрде галла бардыгыны эшидип, өз огулларыны, ягны бизиң аталарымызы биринжи гезек ол ере ёллады. ¹³ Икинжи гезекде болса Юсуп доганларына өзүни танатды. Шейлеликде, фараон Юсубың машгаласы барада билди. ¹⁴ Соңра Юсуп өз какасыны ве эхли доган-гарындашларыны янына чагырды. Олар жеми етмиш бэш адамды. ¹⁵ Якуп Мүсүре гитди. Якуп ве онуң огуллары, ягны ата-бабаларымыз шол ерде арадан чыкдылар. ¹⁶ Оларың жесетлерини Шекеме экидип, Ыбрайымың Шекемде Хаморың неслинден сатын алан мазарында жайладылар. ¹⁷ Худайың Ыбрайыма берен вадасының вагты голайладыгыча, халкымызың саны хем Мүсүрде барха көпелйәрди. ¹⁸ Соңра Юсубы танамаян башга бир фараон тагта чыкды. ¹⁹ Ол бизиң халкымыза гаршы хилегәрлик этди, ата-бабаларымызы эзип, тэзе доглан чагаларыны өлүме дучар этмек үчин дашары ташламага межбур этди. ²⁰ Шол вагт

Муса энеден догулды. Ол Худайың назарында жуда эйжежик чагады. Эне-атасы өйүнде оңа үч ай серетди. ²¹ Эмма ондан соң оны ташламага межбур болдулар. Ташланан чаганы фараоның гызы тапып, өзүне алды ве өз оглы ялы тербиелеп етишдирди. ²² Муса мүсүрлилериң эхли билими өвредилди. Ол сөзде хем, иште хем бейик адам болуп етишди.

²³ Муса кырк яшына етенде, өз илдешлери болан ысрайыл халкының арасына гөрме-гөрше гитмеги йүрегине дүвди. ²⁴ Мүсүрлилерден бириниң ысрайыл халкындан бирине азар берйэндигини гөрөнде, Муса оңа арка дурды. Мүсүрлини өлдүрип, ол ысрайыллының арыны алды. ²⁵ Муса: „Худай халкымы мениң үстүм билен азат этмекчи, халкым муңа дүшүнер“ дийип пикир этди, эмма олар муңа дүшүнмедилер. ²⁶ Эртеси гүн Муса ики ысрайыллы адамың давалашып дураныны гөрди ве янларына барып, олары ярашдырмага сынанышды. Олара: „Эй, адамлар, сиз доган ахыры! Нэме үчин бири-бириңизе азар берйәрсиниз?“ дийди. ²⁷ Эмма өз илдешине азар берйән адам оны итекләп: „Ким сени бизе хөкүмдар я-да казы эдип гойды? ²⁸ Дүйнки мүсүрлини өлдүришиң ялы, мени-де өлдүрмекчимиң?“ дийди. ²⁹ Муса бу геги эшиденден соң, Мидян юрдуна гачып гитди ве ол ерде гелмишек болуп яшады. Бу юртда онуң ики оглы дүнйэ инди.

³⁰ Арадан кырк йыл геченден соң, Синай дагының голайындакы чөлде янып дуран чалының ортасында оңа бир перишде гөрүнди. ³¹ Муса оны гөрүп хайран галды. Ол бу гең хадысаны якынак барып гөрмекчи боланда, Реб оңа шейле сесленди:

³² „Мен сениң ата-бабаларың Ыбрайымың, Ысхагың ве Якубың Худайдыдырын“. Муса горкусындан титрәп башлады ве серетмәге йүрек этмеді. ³³ Соңра Реб оңа: „Аягыңдакы чарыгыңы чыкар, чүнки сениң бу дуран ериң мукаддес топракдыр! ³⁴ Мүсүрде халкымың чекйән жебир-сүтемини гөрдүм, олары ахы-наласыны эшитдим. Мен олары азат этмек үчин ашак индим. Инди, гел, Мен сени Мүсүре иберейин“ дийди.

³⁵ Ине, бу Муса: „Ким сени бизе хөкүмдар я-да казы эдип гойды?“ дийип, халкың инкәр эден Мусасыды. Худайың Өзи оны чалыда гөрнен перишдәниң үсти билен хөкүмдар хем халасгәр эдип ёллады. ³⁶ Муса ысрайыл халкыны Мүсүрден алып чыкды. Ол Мүсүрде, Гызыл деңизде^a ве чөлде кырк йыллап мугжызалар, гудратлар хем алааматлар гөркезди. ³⁷ Ине, ысрайыл халкына: „Худай сизиң үчин өз халкыңызың арасындан мениң ялы бир пыгамбер чыкара“ дийип айдан хем шу Мусадыр. ³⁸ Чөлде ысрайыл халкы билен яшан хем шу Мусадыр, Синай дагында перишде билен геплешип, ата-бабаларымыз билен биле болан хем шолдур. Ол яшайыш сөзлерини кабул эдип, олары бизе етирди. ³⁹ Эмма бизиң ата-бабаларымыз оңа боюн болмакдан йүз өврүп, оны рет этдилер ве Мүсүре доланмага майыл болдулар. ⁴⁰ Олар Харуна: „Өнүмизден ёл гөркезер ялы, бизе худайлар ясап бер, себәби бизи Мүсүрден чыкарып гетирен Муса нәме боланыны билемизок“ дийдилер. ⁴¹ Шол вагт олар гөләниң

шекилинде бут ясап, оңа гурбанлык бердилер. Олар өз эллериниң ишлерине гуванып, шадыхоррам болдулар. ⁴² Эмма Худай олардан йүз өврүп, асман жисимлерине сежде этсинлер дийип, олары терк этди. Пыгамберлер китабында, ине, шейле язылан:

„Әй, ысрайыл халкы, кырк йыллап чөлде гезениңизде,
Маңа гурбанлыклар ве
садакалар хөдүрледиңизми?

⁴³ Ёк, Молек худайыңызың
чадырыны,

Репа худайыңызың йылдызыны,
өз ясан бутларыңызы гөтерип
гездиңиз.

Шонуң үчин сизи Бабылың
аңырына сүргүн әдерин“.

⁴⁴ Ата-бабаларымызың чөлде Мукаддес чадыры барды. Чадыр эдил Худайың Муса буйрушы ялы, Онуң берен нусгасы боюнча гурланды. ⁴⁵ Соңра бу чадыр несилден-несле гечип, ата-бабаларымыза говушды. Ешуваның ёлбашчылыгында кесеки миллетлериң юрдуны эләнлеринде, олар чадыры өзлери билен алып гитдилер. Чадыр Давут патышаның гүнлерине ченли шол ерде галды. ⁴⁶ Худайың мерхеметини газанан Давут Якубың Худайы үчин өй гурмага ругсат сорады. ⁴⁷ Иң соңунда Худая ыбадатхананы Сүлейман гурды.

⁴⁸ Эмма Бейик Худай ынсан эли билен гурлан жайларда яшамаяр. Пыгамбериң айдышы ялы, ⁴⁹ Reb, ине, олара:

„Гөклер Мениң тагтым,
ер аягыма күрсүдир.
Маңа гуржак өйүңиз ханы?!“

^a7:36 Гызыл деңиз — еврейче *Гамыш деңзи*

Дынчлык меканым ниреде
болар?!

⁵⁰ Буларың барыны Өз элим билен
яратмадыммы нәме?“
дийди.

⁵¹ Эй, бойнуёгынлар, диңлемек
ислемейән текепбирлер! Сиз
хем эдил ата-бабаларыңыз ялы,
Мукаддес Руха хемише гаршы
чыкярсыңыз. ⁵² Ата-бабаларыңызың,
хей, азар бермедик пыгамбери
бармы? Олар хатда Догры Боланың
гелжегини өңүнден пыгамберлик
эдип айданлары-да өлдүрдилер. Сиз
болса бу догры Ынсана хайынлык
эдип ганына галдыңыз. ⁵³ Сиз
перешделериң үсти билен Худайың
кануныны алсаңыз-да, оңа табын
болмадыңыз».

Степанусың дашланып өлдүрилмеги

⁵⁴ Баш межлисиң агзалары бу
сөзлери эшиденлеринде, гахар-газаба
мүнүп, Степануса дишлерини
гыжадылар. ⁵⁵ Эмма Мукаддес
Рухдан долан Степанус асмана
середип, Худайың шөхратыны,
Худайың сагында дуран Исаны гөрди.
⁵⁶ Степанус: «Середин, мен гөклерин
ачыланыны ве Худайың сагында
дуран Ынсан Оглуны гөрийрин»
дийди. ⁵⁷ Шонда олар гулактарыны
япып, хеммеси бирден батлы
гыгырышып, Степанусың үстүне
топулдылар. ⁵⁸ Оны шәхерден дашары
чыкарып дашладылар. Степануса
гаршы шаятлар донларыны чыкарып,
Шавул атлы бир йигдекчәниң
аягының астында гойдулар.
⁵⁹ Степанус өз үстүне яган дашларың
астында Худая дога эдип: «Я Реббим
Иса! Мениң рухумы кабул эт!» дийди.
⁶⁰ Онсоң ол дыза чөкүп, батлы
гыгырып: «Я Реб! Бу гүнәни олар

йүклем!» дийди. Шу сөзлери айдып,
ол жан берди.

8-нжи бап

¹ Степанусың өлдүрилмегини
Шавул хем оңлады.

Шавул иманлылары ызарлая

Шол гүнден соң Иерусалимдәки
йыгнагы ызгытсыз ызарламага
башладылар. Ресуллардан башга
хеммелер Яхудья ве Самария
себитлерине даргадылар. ² Эмма
таква адамлар Степанусы жайлап,
онуң үчин чуңнур яс тутдулар.
³ Шавул болса йыгнагы даргатмага
башлады. Ол өйме-өй айланып,
аял-эркек диймән, иманлылары
сүйрәп, зындана дыкярды.

Филипус Самарияда

⁴ Чар яна даргашып гиден
иманлылар Худайың Хош Хабарыны
эхли ерде вагыз эдйәрдилер.
⁵ Филипус-да Самарияның бир
шәхерине барып, олар Месих барада
вагыз этди. ⁶ Филипусы диңләп,
амала ашыран мугжызаларыны
гөрөн мэхелле онуң айданларына
дыкгат билен гулак асды. ⁷ Көп
адамларың ичинден арвах-жынлар
батлы гыгырышып чыкярдылар,
көп санлы ысмаз ве отуралар шыпа
тапярды. ⁸ Шейлеликде, ол шәхерде
улы шатлык дөреди.

Симун жадыгөй

⁹ Ине, шол шәхерде өң жадыгөйлик
билен мешгулланып, Самария
халкыны хайран галдыран ве өзүни
бейик адам дийип ыглан эден Симун
атлы бир адам барды. ¹⁰ Улы-кичи
хемме оны үнс берип диңләрди
ве ол хакда: «Бейик гудрат дийип
атландырылян Худайың гудраты,
ине, шудур» дийәрдилер. ¹¹ Онуң

жадыгөйлиги көпден бәри хеммәни хайрана гойярды, шонуң үчин оны дыкгат билен диңләрдилер. ¹²Эмма Филипус Худайың Шалыгы ве Иса Месих барадакы Хош Хабары вагыз эденде, адамлар оңа ынандылар. Аял-әркек диймән оларың хеммеси Исаның ады билен сува чүмдүрилди. ¹³Хатда Симун хем иман этди, сува чүмдүриленден соң болса Филипусың янындан айрылмады. Ол Филипусың амала ашырян бейик мугжызаларыны ве гудратларыны гөрүп, хайран галярды. ¹⁴Ресуллар самариялыларың Худайың Хош Хабарыны кабул эдендигини Иерусалимде эшидип, Петрус билен Ёханнаны оларың янына ибердилер. ¹⁵Петрус билен Ёханна ол ере барып, оларың хем Мукаддес Рухы алмагы үчин дога-дилег этдилер. ¹⁶Себәби Мукаддес Рух энтек оларың хич бириниң үстүне инмәнди, олар диңе Реббимиз Исаның ады билен сува чүмдүрилипти. ¹⁷Соңра Петрус билен Ёханна эллерини оларың үстүне гойдулар ве олар хем Мукаддес Рухы кабул этдилер. ¹⁸Ресулларың эллериниң гоюлмагы билен Мукаддес Рухуң берленени гөрән Симун олар пул хөдүр эдип: ¹⁹«Маңа-да шу гудратдан бериң. Элими кимиң башына гойсам, ол адам Мукаддес Рухы алсын» дийди. ²⁰Эмма Петрус оңа шейле дийди: «Пулуң өзүң билен биле ёк болсун! Себәби сен Худайың пешгешини сатын аларын өйтдүң. ²¹Бу иште сениң не пайың, не-де хакың бар, себәби сениң йүрегиңе дүвен ниетиң Худайың назарында догры дәл. ²²Инди тоба эдип, бу яман ниетиңден эл чек-де, Реббе ялбар, белки, йүрегиңдәки бу ниетиңи

багышлар. ²³Мен сениң ажы зәхерден долудыгыңы ве гүнә зынжыры билен багланандыгыңы гөрйәрин».

²⁴Симун оңа: «Мениң үчин Реббе дога эдиң, айданларыңызың хич бирине дучар болмайын!» дийди.

²⁵Петрус билен Ёханна шаятлык эдип, Реббиң Хош Хабарыны вагыз этдилер. Соңра олар Самарияның көп обасында Хош Хабары ылган эдип, Иерусалиме доланып гелдилер.

Филипус ве эфиопиялы

²⁶Реббиң бир перишдеси Филипуса: «Тур, гүнорта тарап, Иерусалимден Газа барян чөллүк ёлдан гит» дийди. ²⁷Ол хем туруп, ёла дүшди. Гидип барярка, эфиопиялы бир агта дүшды. Ол Эфиопияның мелikesи Кандакының баш везирлериниң бириди ве онуң тутуш газнасыны доландыярды. Ол Иерусалиме ыбадат этмәге гелип, ²⁸инди хем ызына доланып барярды. Ол өз арабасының үстүнде Ишяя пыгамбериң китабыны окап отырды. ²⁹Мукаддес Рух Филипуса: «Бар, арабаның янындан йөре!» дийди. ³⁰Филипус ылгады-да, онуң Ишяя пыгамбериң китабындан окаян сөзлерини эшидип: «Окаян затларыңа дүшүнйәрмиң?» дийип сорады. ³¹Ол: «Бири дүшүндирмесе, нәдип дүшүнейин?» дийди. Онсоң Филипусы араба мүнүп, янында отурмага чагырды. ³²Онуң Мукаддес Язгылардан окап отуран ери, ине, шуды:

«Союлмага әкидилеп барян гоюн дек,

гыркымчының өңүндәки сессиз гузы дек,

ол хич агзыны ачмады.

³³ Ол кемсидилип, адалатсызлык билен экидилди.
 Онуң несли хақда ким айдып билжек?
 Чүнки онуң өмүр танапы үзүлди».

³⁴ Эфиопиялы Филипусдан: «Айтсаңызлаң, пыгамбер муны ким хақда айдыр? Өзи хақдамы я-да башга бири хақда?» дийип сорады.
³⁵ Онсоң Филипус дүшүндирмэге башлады, Мукаддес Язгыларың шу ердэки парчасындан башлап, Иса хақдакы Хош Хабары оңа вагыз этди. ³⁶ Олар ёлда барярка, бир сувлы ериң үстүнден гелдилер. Агта: «Ине, бу ерде сув бар. Мениң сува чүмдүрилмегиме нэме пэсгел берйэр?» дийди.^a ³⁸ Онсоң арабаны саклатды. Филипус билен агта билеликте сува гирдилер. Филипус оны Исаның ады билен сува чүмдүрди. ³⁹ Олар сувдан чыкканларында, бирденкэ Реббиң Рухы Филипусы ол ерден эжитди. Агта оны гайдып гөрмеди. Ол шатланып, өз ёлуны довам этдирди. ⁴⁰ Филипус болса Азотусда пейда болды. Ол Кайсария барып етйәнчэ, эхли шэхерлерде Хош Хабары вагыз этди.

9-нжы бап

Иса Шавула гөрүньёр

¹ Шавул Реббиң шэгиртлерине хенизем өлүм ховпуны саярды. Бир гүн ол баш руханының янына гидип, ² ондан Дамаскдакы синагогалар үчин хат язып бермегини хайыш этди. Ол ерде Исаның Ёлуна эерйәнлери

аял-эркек диймән, кими тапса, эл-аягыны баглап, Иерусалиме гетирмэге ругсат сорады. ³ Ол Дамаска етип барярка, бирденкэ асмандан бир парлак нур онуң даш-төверегини ягтылтды. ⁴ Шавул ере йыкылды. Шонда ол: «Шавул! Шавул! Нэме үчин Маңа азар берйәрсиң?» диен сеси эшитди. ⁵ Ол: «Агам, сен ким?» дийип сорады. Оңа: «Мен сениң азар берйән Исаң.^a ⁶ Инди тур-да, шэхере гит, нэме этмелидигиң саңа шол ерде айдылар» дийди. ⁷ Шавул билен барян адамлар дуран ерлеринде доңуп галдылар. Олар сеси эшитселер-де, хич кими гөрмейэрдилер. ⁸ Еринден туруп, Шавул гөзүни ачанда, хич зат гөрүп билмеди. Оны элинден тутуп, Дамаска идип гетирдилер. ⁹ Үч гүнлэп онуң гөзлери гөрмеди, шол вагтың довамында ол хич зат ийип-ичмеди.

¹⁰ Дамаскда Исаның Хананья атлы бир шэгирди барды. Реббимиз Иса оңа гөрнүп: «Эй, Хананья!» дийди. Ол хем: «Лепбей, Реббим!» дийип жогап берди. ¹¹ Реббимиз Иса оңа шейле дийди: «Тур, Догры атлы көчэ бар-да, Юданың өйүнден тарсуслы Шавул диен адамы сора. Хэзир ол дога-дилег эдйэр. ¹² Шавула бир гөрнүш аян болды. Гөрнүшде ол янына Хананья диен бир адамың гелип, гөзлериниң ачылмагы үчин, үстүне эллерини гоаяндыгыны гөрди».

¹³ Хананья шейле жогап берди: «Я Реббим Иса! Мен көп кишилерден бу адамың Иерусалимде Сениң сайлап-сеченлериңе эден энчеме яманлыклары барада эшитдим.

^a8:37 Кэбир соңкы голязмаларда 37-нжи аят душ гелйэр: *Филипус оңа: «Бүтин йүрегиң билен иман эдйән болсаң, муңа ругсатдыр» дийди. Ол: «Иса Месиҳиң Худайың Оглудыгына иман эдйэрин» дийди.*

^a9:5-6 Кэбир соңкы голязмаларда „*Чише депмек саңа кындыр*“. *Шавул титрэп, алжырап: «Я Реб, мениң нэме этмегиме ислеийэрсиң?»* диен жүмле бар

¹⁴ Сениң адыңы агзан хер бир адамы туссаг этмәге онуң бу ерде-де ёлбашчы руханылардан ыгтыяр хаты бар». ¹⁵ Реббимиз Иса оңа: «Бар, ёла дүш! Бу адам Мениң сайлан гуралымдыр. Ол кесеки миллетлериң, патышаларың ве ысрайыл халкының өңүнде Мениң адымы мешхур эдер. ¹⁶ Мениң адым угрунда нәхили азап чекмелидигини Мен оңа гөркезерин» дийди. ¹⁷ Шейлеликте, Хананыя барып, шол өе гирди, эллерини Шавулың үстүнде гоюп: «Шавул доган! Гөзлериң ене ачылып, Мукаддес Рухдан долмагың үчин, мени бу ере гелийәркәң, саңа гөрнен Реббимиз Иса иберди» дийди. ¹⁸ Шол пурсатда гөзлеринден перде сырылан дек, Шавулың гөзлери ачылды. Ол еринден туруп, Исаның ады билен сува чүмдүрилди. ¹⁹ Соңра нахарланып, гайтадан кувватланды.

Шавул Дамаскда хем Иерусалимде

Шавул бирнәче гүнләп Дамаскда шәгиртлериң янында галды. ²⁰ Дессине синагогалара барып, Исаның Худайың Оглудыгы барада вагыз этмәге башлады. ²¹ Муны эшиденлериң бары гең галып: «Бу адам Иерусалимде Исаның ызына эеренлере азар берен адам дәлми? Ол бу ере хем оларың эл-аягыны даңып, ёлбашчы руханыларың янына әкитмәге гелмәнмиди нәме?!» дийишйәрдилер. ²² Шавулың эрк-ыгтыяры болса гүн-гүнден гүйчленйәрди. Ол Исаның Месихдигини субут этмек билен, Дамаскда яшаян яхудыларың башыны чашырды.

²³ Әнчеме гүнден соң, яхудылар оны өлдүрмегиң маслахатыны этдилер. ²⁴ Йөне оларың дилдүвшүги Шавула белли болды. Олар оны өлдүрмек үчин гиже-гүндиз шәхер

дервезелерини гаравулляярдылар. ²⁵ Шәгиртлер болса гижәниң бир вагты оны себедин ичине салып, шәхериң диварындан саллап дүшүрдилер. ²⁶ Шавул Иерусалиме гелип, шәгиртлере гошулмага сынанышды, эмма шәгиртлериң хеммеси ондан горкярды. Шавулың Исаның шәгирдидигине ынанмадылар. ²⁷ Онсоң Барнабас Шавулы алып, ресулларың янына гетирди. Ол Шавулың ёлда Ребби гөрөндигини, Реббиң онуң билен геплешендигини, Дамаскда Исаның ады билен хич бир горкусыз вагыз эдендигини олар гүррүң берди. ²⁸ Шейлеликте, Шавул оларың янында галды ве Иерусалимиң әхли еринде Исаның ады билен батыргай вагыз эдйәрди. ²⁹ Ол грекче геплейән яхудылар билен сөхбет эдип, олар билен жеделлешйәрди. Онсоң олар Шавулы өлдүрмегиң кастына чыкдылар. ³⁰ Доганлар муны биленлеринде, оны Кайсария гетирип, Тарсуса, өз догдук меканына тарап ёла салдылар. ³¹ Бүтин Яхудыядакы, Желиледәки ве Самариядакы йыгнакларда парахатлык хөкүм сүрүп, иманлылар барха гүйчленйәрди. Олар Ребден горкуп, Мукаддес Рухуң ярдамы билен гүнсыйын көпелийәрди.

Энеяс ве Доркас

³² Әхли ерлере айланып йөрөн Петрус Лидадакы иманлылары хем гөрмәге гелди. ³³ Ол ерде Петрус Энеяс атлы бир адама саташды. Энеяс секиз йыл бәри дүшекде ысмаз болуп ятырды. ³⁴ Петрус оңа: «Энеяс, Иса Месих саңа шыпа берйәр. Ериңден тур-да, ёрган-дүшегиңи йыгна!» дийди. Ол хем шобада еринден турды. ³⁵ Лидада ве Шарон

дүзлүгинде яшаянларың хеммеси Энеясы гөрүп, Ребби кабул этдилер.

³⁶ Яфада Тавита атлы бир зенан шәгирт барды. Онуң грекче ады Доркасыды.^c Мунуң эден ягшы ишлери, берен садакалары гаты көпди. ³⁷ Шол гүнлерде ол кеселләп, арадан чыкды. Онуң жеседини ювуп, ёкаркы гатдакы отагда гойдулар. ³⁸ Лида шәхери Яфа шәхерине голайды. Шәгиртлер Петрусуң Яфададыгыны эшидип, онуң янына ики адамы ёлладылар ве: «Гижиқдирмән, бизиң янымыза гел» дийип хайыш этдилер. ³⁹ Петрус туруп, олар билен гитди. Ол өе геленде, оны ёкары гатдакы отага чыкардылар. Әхли дул аяллар Петрусуң янына йыгнанып, Тавита дирикә өзлерине тикен әхли донларыдыр көйнеклерини гөркезип аглашдылар. ⁴⁰ Петрус хеммәни дашары чыкарды ве дыза чөкүп, Худая дога этди. Соңра ол жеседе тарап өврүлип: «Тавита, тур!» дийди. Аял гөзлерини ачды, Петрус гөрүп, дик отурды. ⁴¹ Петрус элини узадып, оңа турмага көмек этди. Онсоң иманлы дул аяллары ве бейлеки иманлылары чагырып, яңкы аялы олара дири табшырды. ⁴² Бу хабар бүтин Яфа яйрап, көп адам Реббимиз Иса иман этди. ⁴³ Петрус энчеме гүнләп Яфада, Симун атлы бир дери әйлейжиниңкиде галды.

10-нҗы бап

Юзбашы иман эдыәр

¹ Кайсарияда Корнелий атлы бир адам барды. Ол «Италия» атлы рим гошун бөлүминиң йүзбашысыды. ² Корнелий худайхон адам болуп, өзи хем, өй-ичерси хем Худая сежде эдйәрди. Ол халкың арасындакы

мәтәчлере көп көмек эдип, элмыдама Худая дога эдерди. ³ Бир гүн өйлән сагат үчлерде Корнелә бир гөрнүш аян болуп, өз янына Худайың бир перишдесиниң геленини айдың гәрди. Перишде: «Әй, Корнелий!» дийип сесленди. ⁴ Корнелий горкы ичинде гөзлерини оңа дикип: «Гулак асян!» дийди. Перишде оңа: «Сениң Худая эден догаларың, гарыплара пайлан садакаларың Онуң назарында кабул болды. ⁵ Инди Яфа бирнәче адам ёлла-да, Петрус лакамлы Симуну гетирт. ⁶ Бу адам деңзиң якасында яшаян Симун диен дери әйлейжиниң мыхманыдыр» дийди.

⁷ Өзи билен геплешен перишде гиденден соң, Корнелий хызматкәрлеринден икисини ве хемише янында болян бир таква эсгери чагырды. ⁸ Болуп гечен әхли зады гүррүң берип, олары Яфа ёллады.

Петрус гөрнөн гөрнүш

⁹ Эртеси гүн олар ёл йөрәп, шәхере голайланларында, гүнортан он ики төвереге Петрус Худая дога этмек үчин үчеге чыкыпды. ¹⁰ Ол ажықды ве бир затлар иеси гелди. Нахар тайярланярка, оңа бир гөрнүш аян болды. ¹¹ Ол гөгүң ачылып, уллакан сачага меңзеш бир задың дөрт бурчундан багланып, ере инип гелйәнини гәрди. ¹² Онуң ичинде ер йүзүнде яшаян хер дүрли дөрт аяклы хайванлар, сүйренижилер ве гушлар барды. ¹³ Бир сес оңа: «Петрус! Тур, дамакларыны чал-да, ий!» дийди. ¹⁴ Петрус: «Ёк, Реббим! Яхуды канунына гөрә, мен хич качан хапа я харам зат иен дөлдин» дийди. ¹⁵ Сес ене икинжи гезек оңа: «Худайың халал диен затларына сен

^c9:36 Тавита арамейче, Доркас грекче болуп, буларың икиси хем «жерен» диймеги аңладяр.

харам диймегин» дийди. ¹⁶ Бу үч гезек гайталанды-да, сачак гөз-ачып юмасы салымда гөге алынды.

¹⁷ Петрус бу гөрнүшиң нәмедигине гең галып дурка, ине, Корнелийиң ёллан адамлары Симуның өйүни сорап, гапа гелдилер. ¹⁸ Олар гыгырып: «Петрус лакамлы Симун диен мыхман шу ердеми?» дийип сорадылар. ¹⁹ Петрус хенизем бу гөрнүш барада ойланып отырка, Мукаддес Рух оңа: «Ине, үч адам сени гөзлөп йөр. ²⁰ Тур, ашак дүш, икиржиңленме-де, олар билен гит. Олары Мен ёлладым» дийди. ²¹ Петрус адамларың янына гелип: «Гөзлейән адамыңыз мен. Нәме хызмат билен гелдиңиз?» дийди. ²² Олар: «Бизи йүзбашы Корнелий иберди. Ол догры ве Худая сежде эдйән адам, яхуды халкының арасында хем онуң абрайы улудыр. Худайың бир перишдеси оңа: „Петрусы өйүңе чагырып, онуң айтжак сөзлерини диңле“ дийип буйрук берипдир» дийдилер. ²³ Петрус олары өе чагырып мыхман алды.

Петрус Корнелийиң өйүнде

Шол гүнүң эртеси Петрус олар билен ёла дүшди. Яфалы доганларың-да кәбири онуң билен гитди. ²⁴ Эртеси гүн олар Кайсария бардылар. Корнелий хем доган-гарындашларыны, якын достларыны үйшүрип, оlara гарашып отырды. ²⁵ Петрус өе гиреңде, Корнелий онуң өңүнден чыкды-да, аягына йыкылып, оңа тагзым этди. ²⁶ Эмма Петрус оңа: «Тур ериңден! Мен хем сениң ялы бир ынсан» дийди. ²⁷ Петрус онуң билен гүррүңлөшип, ичери гиреңде, көп адамларың йыгнанандыгыны гөрди.

²⁸ Петрус оlara: «Бир яхудының башга миллетден болан бири билен гатнашмагының я-да онуң янына гитмегиниң бизиң канунымыза гаршыдыгыны өзүңиз билйәнсиңиз. Эмма Худай маңа хич бир адама хапа я харам диймели дәлдигими аян этди. ²⁹ Шонуң үчин хем чагырыланымда, икиржиңленмән гайтдым. Инди мени нәме үчин чагырандыгыңызы сорап билеринми?» дийди.

³⁰ Корнелий шейле жогап берди: «Үч гүн мундан озал шу вагтлар агзым беклиди. Өйлән сагат үчлерде өйүмде Худая дога-дилег эдйәрдим. Ине, бирденкә гаршымда ловурдаян эшикде бир адам пейда болды. Ол маңа: ³¹ „Сениң Худая эден догаларың, гарыплара пайлан садакаларың Онуң назарында кабул болды. ³² Инди Яфа адам ёлла-да, Петрус лакамлы Симуны чагырт. Бу адам деңзиң якасында яшаян Симун диен дери эйлейжиниң мыхманыдыр“ дийди. ³³ Шейлеликде, мен дессине саңа адам ёлладым, сен-де гелип ягшы этдиң. Ине, хеммәмиз Худайың саңа айтмагы буйран әхли задыны эшитмек үчин, Онуң хузурына топландык».

³⁴ Шонда Петрус сөзе башлап, шейле дийди: «Мен, хақыкатдан-да, Худайың хич киме тарапгөйлик этмейәндигине гөз етирдим. ³⁵ Гайтам, Ол Өзүнден горканы ве догры иш эден хер кеси миллетине гарамаздан кабул эдйәндир. ³⁶ Худай ысрайыл халкына иберен бу паракатлык Хош Хабарыны хеммелериң Ребби болан Иса Месих аркалы ыглан этди. ³⁷ Яхя сува чүмдүрилиш барада вагыз этмәге башландан соңра, Желиледен

^{а10:32} Кәбир соңқы голязмаларда «Ол гелип, саңа бир сөз айдар» диен жүмле бар.

башлап, бүтин Яхудыяда болан вакалардан хабарыңыз бардыр. ³⁸ Худайың насыралы Исаны Мукаддес Рух ве гүйч-гудрат билен долдурып, Оны сайлап-сечендигини билйәнсиңиз. Иса чар тарапа айланып, көп ягшы ишлер этди, иблисиң хөкмүрованлыгындан эжир чекйәнлериң барына шыпа берди, себәби Худай Онуң биленди. ³⁹ Биз Онуң Яхудыяда, Иерусалимде битирен ишлериңиң барына шаятдырыс. Оны хача чүйлөп өлдүрдилер, ⁴⁰ эмма Худай үчүленжи гүн Исаны дирилтди. ⁴¹ Ол Исаны хеммелере дәл-де, диңе бизе гөрнер ялы этди. Себәби Худай бизи Иса хакда шаятлык этмегимиз үчин сайлады. Ол дириленден соң, биз Онуң билен биле нахарландык. ⁴² Иса Өзүниң Худайың ырадасы билен дирилериң хем, өлүлериң хем Казысыдыгыны халка вагыз эдип, шаятлык этмегимизи буюрды. ⁴³ Эхли пыгамберлер хем Иса хакда шаятлык этдилер. Иса иман эден хер бир адамың гүнәлериңиң Онуң адының хатырасына багышланжакдыгыны айтдылар».

⁴⁴ Петрус бу сөзлери хениз айдып дурка, оны диңлейәнлериң хеммесиниң үстүне Мукаддес Рух инди. ⁴⁵ Петрус билен биле гелен яхудылар Мукаддес Рухуң пешгешиниң башга миллетлериң үстүне-де иненини гөрүп гең галдылар, ⁴⁶ себәби оларың башга диллерде гепләп, Худайы өвги билен бейгелдишлериңи гөрдүлөр.

Шонда Петрус: ⁴⁷ «Эдил бизиң ялы, бу адамлар хем Мукаддес Рухы кабул этдилер. Инди булары сува чүмдүрилмегини ким гадаган эдип билер?» дийди. ⁴⁸ Онсоң Петрус оларың Иса Месихиң ады билен сува чүмдүрилмегини буюрды.

Соңра олар Петрусдан ене бирнәче гүн янларында галмагыны хайыш этдилер.

11-нжи бап

Петрусың иманлылары берен жогаплары

¹ Ресуллар ве яхудыялы доганлар башга миллетлериң-де Худайың Хош Хабарыны кабул эдендиклериңи эшитдилер. ² Петрус Иерусалиме геленде, яхуды иманлылар онуң билен давалашып: ³ «Сен сүннетсиз адамларыңка мыхман болупсың, олар билен биле нахарланыпсың» дийдилер. ⁴ Шонда Петрус башындан гечен ваканы жикме-жик гүррүң бермәге башлады: ⁵ «Яфа шәхеринде Худая дога эдип отыркам, маңа бир гөрнүш аян болды. Мен яныма улы сачага меңзеш бир задың дөрт бурчундан асылып, гөкден ере иненини гөрдүм. ⁶ Онуң ичине дыкгат билен середип сынланымда, өй хайванларындан башлап, ябаны хем сүйренижи хайванлардыр гушлары гөрдүм. ⁷ Соңра бир сесиң маңа: „Петрус, тур, дамакларыны чал-да, ий!“ диенини эшитдим. ⁸ Мен: „Ёк, я Реб, асла бейтмерин! Мен хич хачан хапа я харам затлары агзыма дегрен дәлдириң“ дийдим. ⁹ Эмма гөкден гелен сес икинжи гезек маңа: „Худайың халал диен затларына харам диймегин!“ дийди. ¹⁰ Бу үч гезек гайталанып, хеммеси ене ёкары гөге алынды. ¹¹ Ине, шол вагт Кайсариядан иберилен үч адам мениң болян өйүмиң өнүне гелип дурдулар. ¹² Онсоң Мукаддес Рух маңа икиржиңленмән, олар билен гитмелидигими айтды. Янымдакы бу алты доган хем мениң билен биле гитди, биз ол адамың өйүне бардык. ¹³ Ол адам хем бизе өйүнде өзүне

гөрнен периште барада гүррүң берди. Периште оңа: „Яфа адам ёлла-да, Петрус лакамлы Симуны гетирт. ¹⁴ Онуң саңа айтжак хабары аркалы өзүң ве тутуш өй-ичериң халас болар“ дийипдир. ¹⁵ Мен сөзе башланымда, Мукаддес Рух өң бизиң үстүмизе иниши ялы, оларың үстүне хем инди. ¹⁶ Шонда Реббимиз Исаның: „Яхя сува чүмдүрди, эмма сиз Мукаддес Руха чүмдүрилерсиңиз“ диен сөзи ядыма дүшди. ¹⁷ Шейлеликде, Реббимиз Иса Месихе иман эденимизде, Худай bize берен пешгешини олар хем берен болса, Худая гаршы дураар ялы, мен ким болупдырын?» ¹⁸ Доганлар бу сөзлери эшиденлеринден соңра көшешдилер. Худайы шөхратландырып: «Худай хатда башга миллетлере-де тоба эдип, бакы яшайша говушмаклығы берипдир» дийишдилер.

Антиёхдакы иманлылар

¹⁹ Степанус өлдүриленден соң башланан ызарланмалар зерарлы иманлылар Финикия, Кипре ве Антиёха ченли даргадылар. Олар Хош Хабары яхудылардан башга хич киме вагыз этмейёрдилер. ²⁰ Оларың арасында Кипрден ве Киринеден Антиёха гелен кэбир иманлылар барды. Олар Реббимиз Иса барадакы Хош Хабары ол ердэки башга миллетлере-де вагыз этдилер. ²¹ Оларда Реббиң гудраты барды, шонуң үчин көп адамлар имана гелип, Ребби кабул этдилер. ²² Бу хақдакы хабарлар Иерусалимдэки йыгнага барып етди. Олар Барнабасы Антиёха ёлладылар. ²³ Барнабас геленде, Худайың мерхеметиниң субутнамасыны гөрүп шат болды. Ол Реббе чын йүрекден садык

болмагы хеммелере үндеди. ²⁴ Онуң Мукаддес Рухдан ве имандан долы бир ягшызада адамдыгы үчин, жуда көп адам Реббе иман этди. ²⁵ Онсоң Барнабас Шавулы гөзлөп, Тарсуса гитди. ²⁶ Оны тапып, Антиёха гетирди. Шейдип, Барнабас билен Шавул бир йыллап ол ердэки йыгнаклары бир ере топлап, көп адамлара таглымат өвретдилер. Шэгиртлере илкинжи гезек Антиёх шөхеринде «месихилер» дийлип ат берилди. ²⁷ Шол гүнлерде Иерусалимден Антиёха бирнэче пыгамберлер гелдилер. ²⁸ Олардан бириниң ады Агапды. Ол еринден туруп, Рим империясында ёвуз ачлыгың болжакдыгы барада Мукаддес Рух аркалы велилик этди. Бу ачлык император Клавдийниң доландырян дөврүнде болуп гечди. ²⁹ Шонда шэгиртлериң эхлиси гүйчлериң етдигинден яхудыялы доганлара голдав үчин пул ёлламагы карар этдилер. ³⁰ Олар шейле хем этдилер, пулы Барнабас ве Шавул аркалы йыгнак ёлбашчыларына ибердилер.

12-нжи бап

Якуп өлдүрильёр, Петрус зындана ташланяр

¹ Шол вагтлар Хиродес патыша йыгнагың кэбир агзаларыны ызарлап, олар хем сүтем этмэге башлады. ² Ол Ёханнаның доганы Якубы гылыч билен өлдүртди. ³ Ол мунуң яхудыларың гөвнүнден тураңдыгыны гөрүп, соңра Петрус-да туссаг этди. Бу вака Петир байрамы^а гүнлеринде болуп гечди. ⁴ Хиродес Петрус тутуп, зындана саландан соң, хер бири дөрт эсгерден ыбарат болан

^аПетир байрамы — Песах байрамындан соңра еди гүнлөп белленйән байрам. Сөзлүге серет.

дөрт топары оңа гаравул гойды. Оны байрамдан соңра халкың өңүне чыкарып, хөкүм этмек ниети барды.

⁵Шейлеликте, Петрус зынданда сакланярды, эмма йыгнак онуң үчин Худая ыхлас билен дога эдйәрди.

⁶Хиродесиң оны орта чыкаржак гүнүниң оң янындакы гиже Петрус ики эсгериң арасында гоша зынжыр билен баглы ятырды. Гаравуллар-да зынданың гирелгесинде гапының агзында сакчылык эдйәрдилер.

⁷Бирденкә Реббиң перишдеси пейда болуп, зынданың ичинде нур парлады. Перишде Петрусың бөврүне дүртүп, оны оярды-да: «Тиз бол, тур!» дийди. Шобада Петрусың зынжырлары үзүлип, элинден ере гачды.

⁸Перишде оңа: «Гушагыңы гушан-да, чарыкларыңы гей!» дийди. Ол шейле хем этди. Перишде ене-де: «Донуңы гей-де, мениң ызыма дүш!» дийди.

⁹Петрус онуң ызына дүшүп, зындандан дашары чыкды. Эмма ол перишде аркалы бу болян затларың хақыкатдыгыны билмән, гөзүне гөрүңдир өйдйәрди.

¹⁰Олар биринжи, икинжи гаравуллардан гечип, шәхере чыкян демир дервезе етенлеринде, ол өз-өзүңден ачылды. Олар дашары чыкып, бир көчәниң бойы билен йөредилер. Бирденкә перишде Петрусың янындан гайып болды.

¹¹Шол вагт Петрус өзүне гелип: «Инди, хақыкатданам, Реббиң Өз перишдесини ёллап, мени Хиродесиң элинден ве яхуды халкының башымдан индержек бела-бетерлеринден халас эдендигине анык гөз етирдим» дийди.

¹²Петрус муңа акыл етиренден соң, Ёханнаның эжеси Меремиң өйүне гитди. Ёханна Маркус хем

диййәрдилер. Ол ерде көп адам үйшүп, Худая дога эдйәрди. ¹³Петрус ховлының гапысыны каканда, гапыны Рода атлы бир хызматкәр гыз ачмага гелди.

¹⁴Ол Петрусың сесини танап, гапыны ачмага дерек бегенжинден яңа ичери ылгап, ховлының гапысында Петрусың дурандыгыны хабар берди.

¹⁵Олар оңа: «Сен акылыңдан азашыпсың» дийдилер. Эмма гыз өз диенини тутуп дурансоң, олар: «Бу Петрусың перишдесидир» өйтдүлер.

¹⁶Петрус болса ызыны үзмән гапыны какярды. Гапыны ачанларында, оны гөрүп хайран галдылар. ¹⁷Петрус олара эли билен юваш болмакларыны ышарат этди. Онсоң Реббиң өзүни зындандан нәхили азат эдендигини олара гүррүң берди. Соңра: «Муны Якуба^а ве бейлеки доганлара хабар бериң» дийди-де, башга ере чыкып гитди.

¹⁸Гүн доганда, эсгерлериң арасында улы галмагал турды. Олар бири-биринден: «Петруса нәме болдука?» дийшип сораярдылар.

¹⁹Хиродес Петрусы агтарды. Эмма оны тапмансоң, гаравуллары сорага чекип, олары өлдүрмеги буюрды.

Хиродес патышаның өлүми

Шондан соң Хиродес Яхудыядан Кайсария гидип, шол ерде галды.

²⁰Хиродес Сур ве Сидон халкына гаты газлаплярды. Олар хем бирлешип, Хиродесиң янына гелдилер-де, патышаның баш хызматкәри Бластосы өз тарапларына чекип, ярашык диледилер.

Себәби оларың юрды патышаның юрдундан азык алярды. ²¹Ине, белленен гүн Хиродес патышалык лыбасыны гейип, тагтында отурды ве халка йүзленип, сөз сөзледди.

²²Халк хем: «Бу ынсан

^аЯкуп — Бу Исаның иниси болмагы ахмал

сеси дәл-де, бир худайың сесидир!» дийип гыгырышды. ²³Шобада Реббиң бир перишдеси Хиродеси жезаландырды, себәби ол Худайы шөхратландырманды. Шейдип, онуң эндам-жаны гуртлап өлди.

²⁴Худайың Хош Хабары болса бархажайбаңланып, иманлыларың саны гүнсайын артарды.

²⁵Барнабас билен Шавул хем өзлерине табшырылан хызматы ерине етирип, Иерусалимден ызына доландылар. Олар өзлери билен биле Маркусы хем алып гайтдылар. Маркусың бейлеки ады Ёханнады.

13-нжи бап

¹Антиёхдакы иманлылар йыгнагында пыгамберлер ве мугаллымлар барды. Олар Барнабас, Гараягыз лакамлы Шимгун, киринели Лукиус, хөкүмдар Хиродес билен биле өсен Манахен ве Шавул дагыды. ²Булар Реббе ыбадат эдип, агыз беклейәркәлер, Мукаддес Рух: «Барнабас билен Шавулы Маңа багыш эдиң, гой, олар Мениң табшыран ишими бержай этсинлер» дийди. ³Шейлеликде, олар агыз бекләп, дога-дилег этдилер ве эллерини оларың үстүне гоюп, Барнабас билен Шавулы ёла салдылар.

Кипр адасында

⁴Мукаддес Рух тарапындан ёлланан Барнабас билен Шавул Селукия гелдилер. Ол ерден хем гәмили Кипр адасына гитдилер. ⁵Онсоң Саламисе гелип, яхудыларың синагогаларында Худайың Хош Хабарыны вагыз этдилер. Ёханна хем оларың янында болуп, көмек берйәрди. ⁶Олар бүтин аданы айланып, Пафоса гелдилер. Ол ерде Барешу атлы бир яхуды душ гелдилер. Ол жадыгөй ве галп пыгамберди. ⁷Барешу шол ериң

хәкими Сергиус Павлус билен гатнашарды. Сергиус Павлус акыллы адамды. Ол Барнабас билен Шавулы чагырдып, олардан Худайың Хош Хабарыны эшитмек иследи. ⁸Эмма Барешу Барнабас билен Шавула гаршы чыкды. Онуң бейлеки ады Элимасды. Ол хәкими иман этмекден йүз өвүртмәге сынанышды. ⁹Шонда Мукаддес Рухдан долан Шавул, ягны Павлус жадыгөйүң гөзлерине середип: ¹⁰«Эй, иблис оглы! Сен эхли хакыкатың душманысың. Сениң йүрегиң хер дүрли хиледен ве галплықдан долы. Реббиң хак ёлуны ёймагыңы хачан бес этжек? ¹¹Инди, серет, Реббиң эли саңа гаршыдыр, сен көр боларсың, белли бир вагта ченли гүн шөхлесини гөрмерсиң» дийди.

Шол пурсадың өзүнде онуң гөзүни думан өртүп, гараңкылык гаплады. Ол өзүни итдиржек болуп, төверегини сермеләп, адам гөзләп башлады. ¹²Хәким йүзе чыкан ваканы гөрүп, иман этди, себәби ол Реббимиз Иса хакындакы таглымата хайран галды.

Павлус Писидядакы Антиёх шәхеринде

¹³Павлус ве онуң ёлдашлары Пафосдан гәмә мүнүп, Памфилиядакы Перга шәхерине гелдилер. Шол ерде Ёханна олардан айрылып, Иерусалиме доланды. ¹⁴Олар болса Пергадан ёлларыны довам этдирип, Писидядакы Антиёх шәхерине гелдилер. Сабат гүни синагога гелип, ол ерде отурдылар. ¹⁵Төврат билен пыгамберлериң язгыларындан окаландан соң, синагоганың баштутанлары: «Доганлар, халка нәме вагзыңыз бар болса айдың, баш үстүне!» дийип, олары чагыртдылар. ¹⁶Шейлеликде, Павлус еринден туруп, олар эли

билен юваш болмакларыны ышарат этди. Соңра ол сөзе башлады: «Эй, ысрайыллылар ве Худая сежде эдйән кесеки халклар, маңа гулак асың! ¹⁷Ине, ысрайыл халкының Худайы бизиң ата-бабаларымызы сайлады. Олар Мүсүрде яшан дөврүнде Худай олардан бейик бир халк яратды. Соңра бейик гудраты билен олары Мүсүрден алып чықды. ¹⁸Кырк йылың довамында Худай оларың чөлдәки этмишлерине чыдады. ¹⁹Кенган юрдунда яшаян еди миллети гырып, юртларыны оlara мирас берди. ²⁰Буларың хеммеси, такмынан, дөрт йүз элли йыл довам этди. Мундан соң Худай оlara Шамувел пыгамбериң дөврүне ченли сердарлар берди. ²¹Онсоң ысрайыл халкы патыша талап этди. Худай оlara Киш оглы Шавулы патыша эдип берди. Бенямин тиресинден болан Шавул кырк йыл хөкүм сүрди. ²²Худай Шавулы тагтдан дүшүренден соң болса, оlara Давуды патыша этди ве ол хақда шаятлык эдип: „Гөвнүмден турян бир адамы, Йышайың оглы Давуды тапдым. Ол Мениң әхли ислегими бержай эдер“ дийди. ²³Шейлеликте, Худай Өз берен вадасына гөрә, Давудың неслинден Исаны ысрайыл халкына Халасгәр эдип иберди. ²⁴Иса гелмезден өң болса Яхя бүгин ысрайыл халкына тоба этмеги ве сува чүмдүрилмеги вагыз этди. ²⁵Яхя өзүне табшырылан иши тамамамаздан өң: „Сиз мени Месих хасапаярсыңызмы? Ёк, мен Месих дәл. Ол менден соңра гелер. Мен Онуң чарыгының багыны чөзмәге-де мынасып дәлдин“ дийди. ²⁶Эй, доганлар, Ыбрайымың несиллери! Эй, Худая сежде эдйән башга миллетлер! Халасгәримиз

барадакы бу хабар бизе берилди. ²⁷Иерусалимиң илаты ве оларың ёлбашчылары Исаны танаман, Оны өлүме хөкүм этдилер. Шейдип, олар өңки пыгамберлериң айданларыны ерине етирдилер. Бейтмек билен олар Сабат гүни окалян пыгамберлериң сөзлери боюнча херекет этдилер. ²⁸Өлүм жезасына лайык хич бир себәп тапмасалар-да, Пилатусдан Онуң өлдүрилмегини талап этдилер. ²⁹Ол хақда языланларың барыны бержай эденлеринден соң болса, Оны хачдан дүшүрип, бир мазарда гойдулар. ³⁰Эмма Худай Оны өлүмден дирилтди. ³¹Әнчеме гүнләп Иса Өзи билен Желиледен Иерусалиме геленлере гөрүнди. Бу адамлар инди ысрайыл халкына Ол хақда шаятлык эдйәрлер. ³²⁻³³Виз хәзир сизе Хош Хабары ыглан эдйәрис: Худай Исаны өлүмден дирилдип, Өз перзентлери болан бизиң үчин ата-бабаларымыза берен вадасыны бержай этди. Бу хақда икинжи мезмурда шейле язылан: „Сен Мениң Оглумсың, бу гүн Мен саңа Ата болдум“. ³⁴Исаның өлүмден дирилиши ве асла чүйремезлиги догрусында Худай шейле дийди: „Давуда вада берен мукаддес ялканышларым билен сизи ялкарын“. ³⁵Ваҗа бир мезмурда шейле язылан: „Сен Өз садыгыңың габра гирмегине разы болмарсың“.

³⁶Давут бабатда айтсак, ол өз вагтында Худайың мақсады үчин хызмат этди. Ол дүнейәден өтүп, ата-бабаларының янында жайланды; онуң жеседи чүйрәп гитди. ³⁷Эмма Худайың Дирилдени чүйремеди. ³⁸⁻³⁹Шонуң үчин хем, эй, доганлар, шуны билип гоюң: биз сизе гүнәлериң Иса аркалы багышланяңдыгыны

ыглан эдйәрис. Иса иман эден хер бир адам әхли гүнәлеринден Ол аркалы сапланар. Бу Мусаның кануны боюнча мүмкин дәлди. ⁴⁰Инди хабардар болуң, пыгамберлеринң бу айданлары башыңыза гелмесин:

⁴¹ „Середин, эй, масгаралайжылар, хайрана галып, ёк болуң!

Сизиң дөврүңизде Мен шейле бир иш эдерин,

эшитсеңиз гулагыңыза асла ынанмарсыңыз“».

⁴²Павлус билен Барнабас яхудыларың синагогасындан чыкып баряркалар, халк индики Сабат гүни-де бу затлар догрусында гүррүң бермеклерини олардан хайыш этди.

⁴³Синагогадакы халк гиденден соң, яхудыларың ве яхуды динини кабул эденлеринң көпүси Павлус билен Барнабасың ызына дүшдүлер. Павлус билен Барнабас олара хемише Худайың мерхемети билен яшамакларыны өвүт-несихат этдилер.

⁴⁴Индики Сабат гүни болса Реббинң Хош Хабарыны диңлемек үчин тутуш шәхер диен ялы йыгнанды.

⁴⁵Шунча көп мәхелләни гөрүп, яхудылары гөриплик гуршап алды. Олар Павлусың айдан затларына гаршы чыкып, оңа төхмет атдылар.

⁴⁶Павлус билен Барнабас хем батыргайлык билен шейле дийдилер: «Худайың Хош Хабары илки сизе вагыз әдилмелиди. Эмма сиз оны рет этдиңиз! Бу болса сизиң эбеди яшайша мынасып дәлдигинизи субут эдйәр. Шонуң үчин биз башга миллетлере йүзленйәрис. ⁴⁷Çünkü Реб bize шейле буйрук берди: „Ериң аңры чәгине ченли халас этмек үчин, Сени миллетлере нур этдим“».

⁴⁸Миллетлер муны эшиденлеринде шатланып, Реббинң Хош Хабарына

улы хормат гойдулар. Шейлеликде, эбеди яшайыш үчин сайлананларың хеммеси иман этди.

⁴⁹Реббинң Хош Хабары юрдуң хемме ерине яйраярды. ⁵⁰Эмма яхудылар шәхериң ёкары мертебели худайхон аялларыны ве ат-абрайлы эркеклерини Павлус билен Барнабасың гаршысына өжүкдирдилер. Шейлеликде, олары ызарлап, өз юртларындан ковуп чыкардылар. ⁵¹Бу ики ресул болса олара гаршылык хөкмүнде, аякларының тозуны какып, Икония шәхерине гитдилер. ⁵²Антиёхдакы шәгиртлер болса шатлыкдан ве Мукаддес Рухдан долдулар.

14-нжи бап

Павлус билен Барнабас Иконияда

¹Павлус билен Барнабас Икония шәхеринде хем адат болшы ялы яхудыларың синагогасына бардылар. Ол ерде олар шейле бир тәсирли вагыз этдилер велин, көп санлы яхудылар ве башга миллетлер иман этдилер. ²Эмма иман этмедик яхудылар кесеки миллетлери бу ики ресулың үстүне күшгүрип, иманлылара гаршы оларың аңыны зәхерледилер. ³Павлус билен Барнабас бу ерде узак вагт галып, Реббимиз Иса хакында батыргайлык билен вагыз этдилер. Иса хем олара мугжызалар ве алапатлар гөркезмек башарныгыны берип, өз мерхемети барадакы хабары олар аркалы тассыклады. ⁴Шәхериң халкы икә бөлүнди; оларың бир бөлеги яхудыларың, бир бөлеги-де ресулларың тарапына гечди.

⁵Шундан соң яхудылар ве башга миллетлер өзлериниң ёлбашчылары

билен бирликде ресулларың үстүне топулып, олары дашламакчы болдулар. ⁶Ресуллар мундан хабарлы болансоңлар, Ликаонияның Листра, Дербешәхерлерине ве оларың даш-төверегине гачдылар. ⁷Ол ерлерде-де Хош Хабары вагыз этдилер.

Павлус билен Барнабас Листрада ве Дербеше

⁸Листрада аяклары ысмаз бир адам яшарды. Ол догабитди отурады ве хич вагт йөрөмәнди. ⁹Бу адам Павлусың гүррүңини диңләп отырды. Павлус хем оңа диканлап середип, оңуң сагалжагына иманының бардыгыны гөрди. ¹⁰Шонда Павлус гаты сес билен: «Ериңден тур!» дийди. Ол хем товсуп турды-да, йөрәп башлады. ¹¹Мәхелле Павлусың эден ишини гөрүп, ликаония дилинде: «Худайлар ынсан кешбинде бизиң янымыза инипдирлер!» дийип гыгырышдылар. ¹²Барнабасы Зевс, Павлусы болса, эсасы сөз сөзлейәнчидиги үчин Хермес дийип атландырдылар. ¹³Зевсиң бутханасы шәхериң дашында ерлешйәрди. Зевс руханасы бойнуна гүл чеменлери гейдирилен өкүзлери шәхер дәрвезелериниң агзына гетирип, халк билен бирликде гурбанлык бержек болды. ¹⁴Эмма ресуллар — Барнабас билен Павлус муны эшидип, якаларыны йыртып, халкың ортасына күрсәп гирдилер. Олар батлы сес билен: ¹⁵«Адамлар! Нәме үчин бейле эдйәрсиниң? Биз хем сизе меңзеш ынсандырыс. Сизе Хош Хабар алып гелдик. Инди бу бош затлардан эл чекиң-де, ери, гөги, деңзи ве оларың ичиндәки әхли

затлары ярадан дири Худая тарап доланың. ¹⁶Гечен дөвүрде Худай хемме халклар өз ёллары боюнча йөрөмәге ругсат берди. ¹⁷Муңа гарамаздан, Ол Өзүниң бардыгыны хич хачан субутсыз гоймаяр. Середиң! Сизе ягшылык эдип, асмандан ягыш ягыдырар, мөвсүминде хасыл берйәр, гарныңызы биркемсиз дойруп, йүреклириңизи шатлыкдан долдурыр» дийдилер. ¹⁸Бу сөзлер билен олар халкы өзлерине гурбанлык хөдүр этмекден зордан дәндириләр^а. ¹⁹Эмма Антиөхдан, Икониядан гелен яхудылар халкы өжүкдирип, Павлусы дашладылар ве өлендир өйдүп, оны шәхерден сүйрәп чыкардылар. ²⁰Эмма шәгиртлер дашына үйшенлеринде, Павлус еринден туруп, шәхере гайтды. Эртеси гүн ол Барнабас билен Дербешә тарап ёла дүшди.

²¹Дербеше олар Хош Хабары вагыз эдип, көп шәгирт топладылар. Соңра Листра, Икония ве Антиөха доланып гелдилер. ²²Олар шәгиртлери рухландырдылар ве олар иманда берк дурмагы үндәп: «Худайың Шалыгына гирмегимиз үчин, бизиң көп мушакгатлары башдан гечирмегимиз герек» диййәрдилер. ²³Павлус билен Барнабас хер бир йыгнак үчин ёлбашчылар белледилер. Соңра дога-дилег эдип, агыз бекләп бу ёлбашчылары өзлериниң иман эден Реббине табшырдылар. ²⁴Онсоң Писидяның ичинден гечип, Памфилия гелдилер. ²⁵Перга шәхеринде Иса хакында вагыз эденлеринден соң, Атталия гитдилер. ²⁶Ол ерден хем олар гәмиле Антиөха доланып гелдилер. Павлус билен Барнабас бу шәхерде

^а14:18 Кәбир соңкы голязмаларда „Хеммесини өз өйүне ибердилер. Олар ол ерде галып, халка өврөйдәршлер“ диен жүмлө бар

өзлерини Худайың мерхеметине табшырып, хут шу ерден шинди тамамлан ишлерини амала ашырмага уграндылар. ²⁷ Антиёха геленлеринден соң, ресуллар йыгнагы бир ере чагырып, олара Худайың өзлери аркалы эхли битирен ишлерини ве яхуды дәллериң иман этмеги үчин, Онуң ачан ёлы барада гүррүң бердилер. ²⁸ Ресуллар узак вагтлап шәгиртлер билен биле болдулар.

15-нжи бап

Иерусалимдәки маслахат

¹ Яхудыядан бирнәче адам Антиёха гелип, доганлара: «Мусаның адаты боюнча сүннетленмесеңиз, халас болуп билмерсиңиз» дийип өвредйәрдилер. ² Павлус билен Барнабас бу адамлар билен көп чекелешип жеделлешдилер. Онсоң бу меселәни чөзмек үчин, бейлеки доганларың бирнәчеси билен бирликде, Павлус билен Барнабас Иерусалимдәки ресулларың, ёлбашчыларың янына гитмели диен карара гелинди. ³ Иманлылар йыгнагы олары ёла салып угратды. Олар Финикияның ве Самарияның ичинден гечип, кесеки миллетлериңде Худайы кабул эдендиклери барада гүррүң бердилер. Бу хабар хемме иманлылара улы шатлык гегирди. ⁴ Иерусалиме геленлеринде болса, ресуллардыр ёлбашчылар ве тутуш йыгнак олары гызгын гаршылады. Павлус билен Барнабас Худайың өзлери аркалы битирен эхли ишлерини йыгнананлара гүррүң бердилер. ⁵ Эмма фарисейлер топарындан иман эденлериң кәбири аяга галып: «Башга миллетлерден

боланлары сүннетлемели ве олара Мусаның кануныны бержай этмеги табшырмалы» дийдилер. ⁶ Онсоң ресуллар ве ёлбашчылар бу меселе барада маслахатлашмага йыгнандылар. ⁷ Йыгнакда гүррүң узага чекенсоң, Петрус еринден туруп, олара шейле дийди: «Доганлар! Өзүңиз билйәнсиңиз, кесеки миллетлере Хош Хабары вагыз этмегим үчин, энчеме вагт мундан өң Худай араңыздан мени сайлады. Ол муны миллетлериң Хош Хабары эшидип, иман этмеги үчин шейле этди. ⁸ Хер бир ынсаның йүрегини билйән Худай бизе берен Мукаддес Рухуны кесеки миллетлере хем берди. Шу аркалы олары кабул эдендигини тассыклады. ⁹ Худай оларың иманы аркалы йүреклерини пәкледи. Шейдип, Худай бизиң билен кесеки миллетлериң арасындакы пархы ёк этди. ¹⁰ Бейле болса, нәме үчин ата-бабаларымызың ве өзүмизиң гөтерип билмедик боюнтырыгымызы шәгиртлериң бойнуна саяңыз? Худайы сынажак болярсыңызмы? ¹¹ Ёк! Биз өзүмизиң хем, оларың хем Реббимиз Исаның мерхемети билен халас боляндыгымыза ынанарыс». ¹² Онсоң хеммелер дымып, Павлус билен Барнабасы диңледилер. Олар Худайың өзлери аркалы кесеки миллетлере гөркезен бейик алааматларыны ве гудратларыны гүррүң бердилер. ¹³ Олар гүррүңлерини гутарандан соң, Якуп сөзе башлап, шейле дийди: «Доганлар, маңа гулак асың! ¹⁴ Ине, Симун^а бизе Худайың илки билен кесеки миллетлере нәхили назар сандыгыны ве оларың арасындан Өзүне бир халк сайлап аландыгыны дүшүндирип берди.

^а15:14 *Симун* — бу Петрусың бейлеки ады.

¹⁵ Пыгамберлериң сөзлери-де бу айдыланлар билен габат гелйәр. Ине, онда шейле язылан:

¹⁶ „Mundan соң Мен доланып гелип, Давудың йыкылан чадырыны дикелдерин.

Вейран болан ерлерини оңарып, оны тээден бина эдерин.

¹⁷⁻¹⁸ Шейдип, аман галанлар Ребби агтарсын,

Маңа дегшли эхли миллетлер Ребби гөзлесин.

Муны бу затлары эдйән Реб айдяндыр,

булар гадымдан мәлимдир“.

¹⁹ Шонуң хем Худайы кабул эдйән кесеки миллетлере кынчылык дөретмели дәл диен карара гелдим.

²⁰ Гайтам, оlara хат язып, шейле диелиң: „Бутлара хөдүрленен гурбанлык этини иймеқден, зынадан, дамагы чалынмадык харам хайваның этинден ве ганындан даш дуруң“.

²¹ Чүнки Мусаның кануны гадым дөвүрден бәри хер бир шәхерде вагыз эдилйәр, хер Сабат гүни синагогаларда окаляр».

Башга миллетлерден болан иманлылар хат

²² Соңра ресуллар ве йыгнагың ёлбашчылары тутуш иманлылар йыгнагы билен бирликде бирнәче адамы сайлап, олары Павлус хем-де Барнабас билен Антиёха ибермек карарына гелдилер. Олар ики адамы — Барсаба лакамлы Юданы ве Силасы сайладылар, оларың икиси-де доганларың арасында ёлбашчыдылар.

²³ Эллерине шу хаты берип, олары

угратдылар: «Сизиң доганларыңыз болан биз ресуллар ве ёлбашчылар Антиёхда, Сирияда, Киликияда яшаян яхуды дәл иманлы доганлара салам ёллаярыс. ²⁴ Бизиң эшидишимизе гөрә, арамыздан кәбирлери барып, өз сөзлери билен сизи ховсала салып, аңыңызы булашдырыпдырлар. Эмма олары биз ибермедик. ²⁵ Шонуң үчин хем арамыздан бирнәче адамы сайлап, олары эзиз достларымыз Барнабас ве Павлус билен биле сизиң яныңыза ёлламагы бир агыздан карар этдик. ²⁶ Булар Реббимиз Иса Месихе гуллук этмек үчин жаныны орта гоян адамлардыр. ²⁷ Шейлелиқде, биз Юдас билен Силасы ёллаярыс, олар бизиң язанларымызы дил үсти билен тассықларлар. ²⁸ Биз Мукаддес Рухуң ёлбашчылыгында шу важып талаплардан башга хич бир зады сизиң үстүңизе йүклемезлиги макул гөрдүк: ²⁹ Бутлара хөдүрленен гурбанлык этини иймеқден, зынадан, дамагы чалынмадык харам хайваның этинден ве ганындан даш дуруң.⁶ Шулардан саклансаңыз, ягшы иш эдерсиңиз.

Хош, саг-саламат болуң».

³⁰ Шейлелиқде, олар ёла дүшдүлер. Антиёха гелип, иманлылары үйшүрдилер-де, хаты говшурдылар. ³¹ Иманлылар хатдакы рухландырыжы хабары окап, шат болдулар. ³² Юдас билен Силас пыгамбердилер. Олар доганлара көп өвүт-несихат эдип, оларың иманыны беркитдилер. ³³ Бирнәче вагт ол ерде боланларындан соңра, доганлар олары ресулларың янына саг-саламат

⁶15:29 Кәбир соңкы голязмаларда „өзүңизе эдилмегини ислемейән затларыңызы башгалара этмәң“ диен жүмле бар.

уградып гойбердилер.^ч ³⁵Павлус ве Барнабас хем Антиёхда галдылар. Олар башгалар билен бирликде халка сапак өвредип, Реббимиз Иса хақындакы Хош Хабарывагыз этдилер.

Павлус билен Барнабас

³⁶Бирнәче гүнден соң Павлус Барнабаса: «Инди Реббиң Хош Хабарыны вагыз эден шәхерлеримизе доланып баралы, ол ердәки доганларымызы гөрүп, хал-ягдайларыны соралы» дийди. ³⁷Маркус дийлип атландырылян Ёханнаны-да Барнабас өзлери билен әкитмек ислейәрди. ³⁸Эмма Павлус өзлерини Памфилияда терк әдип, Худайың хызматыны ахырына ченли биле довам этмедик Маркусы әкитмеги макул билмеди. ³⁹Шейлеликде, араларында агзалалык дөрәп, олар бири-бирлеринден айрылдылар. Барнабас янына Маркусы алып, гәми билен Кипре гитди. ⁴⁰Павлус болса Силасы сайлады, иманлылар олары Реббиң мерхеметине табшыранларындан соңра, олар ёла дүшдүлер. ⁴¹Олар Сирия, Киликия айланып, йыгнаклары беркитдилер.

16-нжы бап

Тимотеос Павлус билен Силаса гошулар

¹Павлус Дербе ве Листра шәхерлерине гелди. Листрада Тимотеос атлы Исаның бир шәгирди барды. Онуң әжеси иманлы яхудыды, какасы болса грекди. ²Листрадакы ве Икониядакы доганлар ол барада говы сөзлер айдярддылар. ³Павлус

Тимотеосы өзи билен әкитмек ислейәрди. Шонуң үчин оны сүннет этдирди, себәби ол ерде яшаян яхудыларың хеммеси Тимотеосың какасының грекдигини билйәрди. ⁴Олар шәхерлериң ичинден гечип, ол ердәки иманлылара Иерусалимдәки ресуллар ве ёлбашчылар тарапындан кабул әдилен карарлара зермеклиги табшырдылар. ⁵Шейлеликде, доганларың иманы хас-да беркәп, оларың саны гүнсайын артярды.

Македония барада Павлуса гөрнен гөрнүш

⁶Мукаддес Рух тарапындан Реббиң сөзүни Асия веляатына вагыз этмеклик бөкделенсоң, Павлус дагы Фрикия ве Галатя үлкесинден гечдилер. ⁷Олар Мися серхедине гелип, Битиния веляатына гирмекчи болдулар. Эмма Иса Мукаддес Рух аркалы олар ругсат бермеди. ⁸Онсоң Мисяның үсти билен Троаса гитдилер. ⁹Шол гиже Павлус бир гөрнүш гәрди. Македониялы бир адам онуң гаршысында дуруп: «Македония гел, бизе көмек эт!» дийип ялбарды. ¹⁰Павлус бу гөрнүши гөрөнсоң, Худай бизи олар Хош Хабары вагыз этмәге чагыряр диен нетижә гелип, биз дессине Македония тарап ёла дүшдүк.

Лидия иман әдйәр

¹¹Шейлеликде, Троасдан гәми билен гөни Самоотракия, эртеси хем Неаполисе гитдик. ¹²Ол ерден-де Македонияның эсасы веляатында ерлешйән Филипи шәхерине гелдик. Бу шәхер Риме гарашлыды. Биз бирнәче гүнләп ол ерде галдык. ¹³Сабат гүни биз шәхерден деря

^ч15:34 Кәбир соңкы голязмаларда 34-нжи аят душ гелйәр: Эмма Силас ол ерде галмагы макул билди.

якасына чыкдык. Ол ерде ыбадат эдилйән ериң бардыгыны билйәрдик. Онсоң ол ерде йыгнанан аяллар билен отуруп, олар гүррүң бермәге башладык. ¹⁴Бизи диңләп отуранларың арасында Лидия атлы бир сөвдагәр аял хем барды. Ол Тиятира шәхеринден болуп, гырмызы парчалар сатырды. Бу аял Худая сежде эдйәрди. Павлусың сөзлерине гулак асмак үчин, Реб онуң йүрегине ачды. ¹⁵Лидия тутуш өй-ичерси билен сува чүмдүриленден соңра бизи өйүне чагырып: «Мени Реббе садык сайян болсаңыз, гелиң-де, өйүмде галың» дийип ялбарып, бизи ырды.

Павлус билен Силас туссаглыкда

¹⁶Бир гүн ыбадат эдилйән ере барыраак, палчылык рухы элән бир хызматкәр гыза душ гелдик. Бу гыз пал атмаклык билен хожайынларына көп пул газанып берйәрди. ¹⁷Ол Павлусың ве бизиң ызымыза дүшүп: «Бу адамлар Бейик Худайың гулларыдыр. Олар сизе халас болмагың ёлуны вагыз эдйәрлер» дийип гыгырды. ¹⁸Ол энчеме гүнләп шейле дийип гыгырмагыны довам этди. Ахыры Павлус бизар болуп, ызына өврүлип, арвах-жына: «Иса Месихиң адындан буюярын: бу гызың ичинден чык!» дийди. Арвах-жын шол пурсадың өзүнде гыздан чыкды. ¹⁹Онуң хожайынлары газанч умытларының элден гиденини гөрүп, Павлус билен Силасы тутуп, базар мейданчасына сүйрәп гетирдилер. ²⁰Олары хәкимлериң өңүне гетирип: «Бу адамлар шәхеримизде башагайлык дөрөдйәрлер. Өзлери хем яхудылар, ²¹биз болса римлилер, олар бизиң канунымыза терс гелйән адатлары вагыз эдйәрлер. Бизе оларың адатларыны кабул этмек

я-да бержай этмек гадагандыр» дийдилер. ²²Халк хем Павлус билен Силаса гаршы аяга галды. Шейлеликде, хәкимлер эсерлере оларың эшиклерини сыпырып, таяклап урмагы буюрдылар. ²³Көп таякланларындан соң, зындана салдылар-да, зынданың баш гөзегчисине олары берк сакламагы табшырдылар. ²⁴Ол хем шейле буйрук алансоң, олары зынданың ички бөлүмине салып, аякларына күнде баглады.

²⁵Ярыгиже төвереги Павлус билен Силас дога-дилег эдип, Худая өвгули нагмалар айдярдылар, туссаглар хем олары диңлейәрди. ²⁶Бирденкә гүйчли ертитреме болды, зынданың дүйби сарсып, эхли гапылар бирбада ачылды, хеммелериң зынжыры үзүлди. ²⁷Укудан оянан баш гөзегчи зынданың гапыларының ачыкдыгыны гөрди. Ол туссаглар гачандыр өйдүп, өзүни өлдүржек болуп, гылыжыны сырды. ²⁸Эмма Павлус гаты сес билен: «Саклан! Жаныңа каст этме, бизиң хеммәмиз шу ерде!» дийип гыгырды. ²⁹Баш гөзегчи чыра гетирдип, ичери күрсәп гирди. Ол сандырап барып, Павлус билен Силасың аягына йыкылды. ³⁰Олары дашары чыкарып: «Агалар! Мен халас болмак үчин нәме этмели?» дийип сорады. ³¹Олар хем: «Реббимиз Иса иман эт, өзүң-де, тутуш өй-ичериң-де халас болар» дийдилер. ³²Соңра олар баш гөзегчә ве онуң өй-ичерсине Реббиң Хош Хабарыны вагыз этдилер. ³³Шол гижәниң өзүнде баш гөзегчи олары бир чете чыкарып, яраларыны ювды. Соңра дессине ол өй-ичерсиндәкилер билен биле сува чүмдүрилди. ³⁴Онсоң олары өйүне салып, өңлерине сачак язды. Ол тутуш өй-ичерси билен бирликде Худая иман эдендигине бегенди.

³⁵Эртеси даң атанда, хәкимлер өз гулдукчыларыны иберип: «Шол адамлары бошат» дийдилер. ³⁶Зынданың баш гөзегчиси хем бу хабары Павлуса етирип: «Хәкимлер сизе гидибериң дийип хабар ёллапдырлар. Инди сиз гидип билерсиңиз. Саг-аман барың» дийди. ³⁷Эмма Павлус олар: «Рим раятыдыгымыза гарамаздан, бизи халкың өңүнде биканун енчдилер, зындана ташладылар. Нәме үчин инди бизи огрынча бошадып гойбержек болярлар? Бу болмаз! Гой, бизи зындандан өзлери гелип чыкарсынлар» дийди. ³⁸Гөзегчилер хем бу сөзлери хәкимлере етирдилер. Хәкимлер Павлус билен Силасың Рим раятыдыгыны эшидип, гаты ховсала дүшдүлөр. ³⁹Хәкимлер гелип, олардан өтүнч сорадылар ве зындандан алып чыкдылар. Соңра олар шәхерден гитмеклерини хайыш этдилер. ⁴⁰Павлус билен Силас зындандан чыкып, Лидияның өйүне бардылар. Олар бу ерде иманлылар билен душшып, олары рухландырдылар, соңра ол ерден гитдилер.

17-нжи бап

Павлус Селаникде вагыз эдйәр

¹Павлус билен Силас Анфипол ве Аполония шәхерлериниң ичинден гечип, Селаниге гелдилер. Ол ерде яхудыларың бир синагогасы барды. ²Павлус адатдакысы ялы синагога гитди ве үч Сабат гүни олар билен Мукаддес Язгылар боюнча гүррүң этди. ³Ол Месихиң гөрги гөрмегиниң ве соңра өлүмден дирилмегиниң герек боландыгыны дүшүндирип субут этди. Ол: «Мениң сизе вагыз эдйән Исам, Ол Месихдир» дийди. ⁴Олардан кәбири Павлус билен

Силаса ынанып, олар гошулдылар. Шейле хем Худая сежде эдйән көп санлы греклер ве ёкары мертебели энчеме аяллар олар гошулдылар. ⁵Эмма яхудылар гөрипчилик этдилер, олар базарда бикәр гезип йөрен эрбет адамларың бирнәчесини янларына топлап, шәхерде гозгалаң туруздылар. Павлус билен Силасы тапып, мәхелләниң өңүне чыкармак үчин, Ясоның өйүне дөкүлдилер. ⁶Эмма олары тапып билмедилер. Онсоң Ясон билен бирнәче доганлары шәхер ёлбашчыларының өңүне сүйрәп гетирип: «Бу адамлар бүтин дүниәде булагайлык дөредип, бизиң шәхеримизе хем гелдилер. ⁷Ясон олар өйүнден жай берди. Оларың хеммеси Иса диен патыша бар дийип, императорың перманларына гаршы чыкярлар» дийип гыгырдылар. ⁸Халк ве шәхер ёлбашчылары бу хабары эшидип ховсала дүшдүлөр. ⁹Онсоң Ясон билен бейлекилери жериме төләнлеринден соң бошадып гойбердилер.

Павлус билен Силас Берия шәхеринде

¹⁰Доганлар шол гижәниң өзүнде Павлус билен Силасы Берия шәхерине ибердилер. Олар шәхере гелип, яхудыларың синагогасына бардылар. ¹¹Бериядакы яхудыларың Селаникдәки яхудылара гаранда гиң гөзетими барды. Олар Иса хакындакы хабары гөвүнжеңлик билен кабул эдип, Павлусың айданларының хакыкатдыгыны гөрмек үчин, Мукаддес Язгылары хер гүн селжерйәрдилер. ¹²Яхудыларың көпүси, шейле хем ат-абрайлы энчеме грек аяллары ве эркеклери Иса иман этдилер.

¹³Эмма Селаникдәки яхудылар Павлусың Берияда Худайың Хош

Хабарыны вагыз эдендигини биленлеринде, ол ере хем гитдилер. Олар халкы өжүкдирип, ховсала салдылар. ¹⁴Шонда доганлар Павлусы шобада деңзиң кенарына угратдылар. Силас билен Тимотеос болса Берияда галдылар. ¹⁵Павлусы уградянлар оны Афина ченли гетирдилер. Соңра олар Павлусдан: «Силас билен Тимотеос тизден-тиз мениң яныма гелсинлер» диен буйругы алансоңлар, Берия шәхерине доланып гелдилер.

Павлус Афинада вагыз эдйәр

¹⁶Павлус Афинада Силас билен Тимотеоса гарашарка, шәхериң бутлардан долудыгыны гөрүп, онуң йүреги гыйылды. ¹⁷Шонуң үчин Павлус синагогада яхудылар ве Худая сежде эдйән көпсанлы греклер билен гүррүңлешди. Шейле хем хер гүн базарда душ гелен адамлара вагыз этди. ¹⁸Бирнәче эпикур ве стоик таглыматчылар^а хем Павлус билен жеделлешдилер. Кәбири: «Бу яңра нәме дийжек боляр?» дийсе, кәбири: «Ол кесеки худаилар барада вагыз эдйәр» диййәрди. Павлус Исаның Хош Хабарыны ве дирилишини вагыз эдйәндиги үчин, олар шейле диййәрдилер. ¹⁹Олар Павлусы тутуп, Арёпагус^б межлисине гетирип, шейле дийдилер: «Сениң өвредйән бу тәзе таглыматыңың нәмедигини биз хем билсек болармы? ²⁰Сен бизиң өң эшитмедик кәбир гең затларымыз барада гүррүң эдйәрсиң. Биз инди бу затларың нәме аңладяндыгыны билмек ислейәрис». ²¹Хемме афиналылар ве ол ерде яшаян кесекилер әхли вагтларыны тәзе дүшүнжелер барада гүррүң этмек

я-да диңлемек билен гечирйәрдилер. ²²Павлус Арёпагус межлисиниң ортасында дуруп, шейле дийди: «Әй, афиналылар! Мен сизиң хер жәхтден берк диндардыгыңызы гөрийәрин. ²³Мен бүтин шәхере айланып чыкып, сизиң ыбадат эдйән затларыңызы гөзден гечирдим. Бу затларың арасындан „НӘТАНЫШ ХУДАЯ“ диен язгылы бир гурбанлык сыпасыны гөрдүм. Ине, мен сизе өзүңизиң танамаздан сежде эдйән Худайыңыз барада гүррүң бермекчи. ²⁴Әлем-жаханы ве ондакы әхли затлары ярадан Худай ериң-гөгүң Хөкүмдары болуп, ынсан эли билен ясалан ыбадатханаларда яшамаяр. ²⁵Оңа адамың хызматының гереги ёк, Ол хич зада зар дәл, себәби хер бир ынсана яшайыш, дем ве әхли зады берйән Онуң Өзүдир. ²⁶Худай әхли миллетлери бир адамдан ярадып, олары бүтин ер йүзүне яйратды. Оларың яшажак вагыны ве чәгини өңүнден белләп берди. ²⁷Ол булары Өзүни агтарсынлар, гөзләп тапсынлар дийип этди. Хакыкатданам, Худай бизиң хич биримизден узақда дәлдир. ²⁸Биз Онуң билен яшаяндырыс, херекет эдйәндирис ве бардырыс. Кәбир шахырларыңызың айдышы ялы: „Биз Онуң зүрядыдырыс“. ²⁹Шонуң үчин хем Худайың зүрядыдыгымыза гөрә, биз Оны ынсан сунгаты ве хүнәри аркалы алтындан, күмүшден я-да дашдан ясалан хейкеле меңзетмели дәлдирис. ³⁰Худай гечмишде ынсанларың бу дүшүнмезликлерини инкәр этмесине гөз юмды. Инди болса Ол хемме ерде әхли адамларың тоба этмегини буюряр. ³¹Чүнки Худай Өз беллән Ынсаны аркалы

^а17:18 *эпикурчы ве стоик философлар* — Сөзлүге серет.

^б17:19 *Арёпагус* — Сөзлүге серет.

дүнийәни адалатлы хөкүм этжек гүнүни белледи. Оны өлүмден дирилтмек билен Оны беллэндигини эхли ынсанлара субут этди».

³² Олар Павлусың өлүмден дирилиш барадакы гепини эшиденлеринде, кәбирлери оны масгара этди, кәбирлери болса: «Бу хақда сени ене динләрис» дийдилер. ³³ Шейлеликте, Павлус оларың арасындан чыкып гитди. ³⁴ Бирнәче адам оңа гошулып иман этди. Оларың арасында межлис агзасы Диёнис, шейле хем, Дамарис атлы бир аял ве башга-да энчеме адамлар барды.

18-нжи бап

Павлус Коринтос шәхеринде

¹ Мундан соң Павлус Афинаны ташлап, Коринтоса гитди. ² Ол ерде Павлус Акила атлы бир яхуды билен танышды. Акила аслы Понтуслы болуп, аялы Прискилла билен яңы-якында Италиядан гелипди. Себәби император Клавдий хемме яхудыларың Римден чыкмаклары барада перман чыкарыпды. Павлус бу машгаланы гөрмәге гитди. ³ Олар хем Павлус ялы чадыр тикмек билен мешгулланярдылар, шонуң үчин Павлус олар билен яшап, биле ишледи. ⁴ Павлус хер Сабат гүни синагогада Хош Хабар хақда пикир алшып, яхудылары ве греклери ынандырмага чалышарды. ⁵ Силас билен Тимотеос Македониядан геленлеринден соң, Павлус тутуш вагтыны Иса хақдакы хабары вагыз этмәге багышлады. Ол яхудылары Исаның Месихдиги барада шаятлык этди. ⁶ Эмма олар Павлуса гаршы чыкып, оны кемситмәге башладылар. Шонда Павлус олардан нәразы болуп, эгин-эшигиниң чаңыны какып:

«Ганыңыз өз бойнуңыза болсун, менде айып ёк. Мундан бейләк мен кесеки миллетлериң янына гитжек» дийди. ⁷ Онсоң Павлус ол ерден чыкып, Титас Юстус атлы бир адамың өйүне барды. Титас Юстус Худая сежде эдйән адам болуп, онуң өйи синагога билен янашықды. ⁸ Синагога баштутаны Криспус тутуш өй-ичерси билен биле Реббе иман этди. Павлусы динлән энчеме коринтослылар хем иман эдип, Исаның ады билен сува чүмдүрилдилер.

⁹ Бир гиже Реб гөрнүш аркалы Павлуса шейле дийди: «Горкма, гепле, дымма! ¹⁰ Мен сениң билендицин, хич ким саңа азар бермез, яманлык этмез, себәби бу шәхерде Мениң халкымың саны көпдүр». ¹¹ Шейлеликте, Павлус бир ярым йыллап оларың арасында галып, Худайың сөзүни өвретди. ¹² Ахая веляатының хәкими Галиёның дөврүнде яхудылар бирлешип, Павлуса гаршы чыкдылар ве оны хөкүм күрсүсиниң өңүне гетирдилер. ¹³ Олар: «Бу адам кануна гаршы ёллар билен халкы Худая сежде этмәге ыряр» дийдилер. ¹⁴ Павлус яңы сөзе башламакчы болуп дурка, Галиё яхудылары йүзленип: «Эй, яхудылар! Эгер даваңыз бир адалатсызлык я агыр жәнаят хақда болан болсады, сизи сабырлылык билен диңлемеги макул билердим. ¹⁵ Эмма меселәниз сөзлер, атлар ве өз кануныңыз барада экен, булары өзүңиз чөзүң. Мениң булара казылык эдесим геленок» дийди. ¹⁶ Шейлеликте, олары казыетден ковуп гойберди. ¹⁷ Онсоң олар синагоганың баштутаны Состениси казыетиң өңүнде тутуп енчдилер. Эмма Галиё буларың хич бирине үнс хем бермеди.

Павлус Антакия доланяр

¹⁸Павлус Коринтосда ене энчеме гүнлэп галды. Соңра доганлар билен хошлашып, гэмиде Сирия гитди. Прискилла билен Акила хем онуң билен гитдилер. Павлус Худая эден вадасыны саклап, Кенхрея тарап ёла дүшмезден өң, сачыны сырдырды. ¹⁹Эфесе геленлеринде, Павлус Прискилла билен Акиланы шол ерде галдырды. Өзи болса синагога гидип, яхудылар билен Хош Хабар хақда пикир алышды. ²⁰Адамлар Павлусдан өз янларында көпрэк галмагыны хайыш этдилер, эмма Павлус разы болмады. ²¹Хошлашмаздан өң, олар сөз берип: «Худай оңласа, яныңыза ене гелерин» дийди. Шундан соң Эфеси галдырып, гэмиде ёла дүшди. ²²Павлус Кайсария геленде, Иерусалиме гидип, иманлылар топары билен гөрүшди. Соңра Антиёха гитди. ²³Ол ерде бирнече вагт галандан соң, ене ёла дүшди, Галатя ве Фрикия үлкелерини айланып, экли шәгиртлери иманда беркинди.

Аполлос

²⁴Шол вагт Аполлос атлы бир яхуды Эфесе гелди. Онуң аслы исгендериялыды. Гепе чепер Аполлос Мукаддес Язгылары өрән говы билйәрди. ²⁵Реббиң ёлунда тәлим алан бу адам рухы хыжув билен геплейәрди. Диңе Яхяның чүмдүриш таглыматыны алан хем болса, Иса билен баглы хакыкатлары догры өвредйәрди. ²⁶Ол синагогада гайдувсызлык билен геплемәге башлады. Прискилла билен Акила Аполлосың вагзыны эшиденлеринде, оны өз өйлерине чагырып, оңа Худайың ёлуны хас долы дүшүндирип бердилер. ²⁷Аполлос Ахая гитмеги

йүрегине дүвди. Эфесдәки доганлар ол ердәки шәгиртлере оны оңат гаршы алмакларыны сорап, хат яздылар. Аполлос Ахая гелип, Худайың мерхемети билен иман эденлере улы көмек этди. ²⁸Ол Мукаддес Язгылар эсасында Исаның Месихдигини субут эдип, яхудыларың нәхакдыгыны халкың өңүнде ач-ачан паш әдйәрди.

19-нҗы бап

Павлус Эфес шәхеринде

¹Аполлос Коринтосдака, Павлус дүзлүклерин үсти билен Эфесе гелди. Бу ерде бирнече иманлы доганлары тапды. ²Олардан: «Иман эдениңизде Мукаддес Рухы кабул этдиңизми?» дийип сорады. Олар хем оңа: «Бизиң Мукаддес Рухуң бардыгындан хатда хабарымызам ёк» дийдилер. ³Олардан: «Онда нәмә эасланып чүмдүрилдиңиз?» дийип сорады. Олар: «Яхяның чүмдүрмесине эасланып чүмдүрилдик» дийип жогап бердилер. ⁴Павлус: «Яхя тоба эденлери чүмдүрийәрди. Ол халкы өзүнден соңра Гелене, ягны Иса иман этмәге чагырды» дийди. ⁵Олар муны эшидип, Реббимиз Исаның ызына эерижилер хөкмүнде сува чүмдүрилдилер. ⁶Павлус оларың үстлерине элини гоян бадына, олар Мукаддес Рух инди. Олар башга диллерде геплэп, пыгамберлик этмәге башладылар. ⁷Оларың хеммеси он ики адам төвереги барды. ⁸Павлус үч айлап синагога барып, ол ерде халка ынандырыжы делиллер билен Худайың Шалыгы барада батыргай вагыз этди. ⁹Эмма кәбирлери кечжаллык эдип, ынанмак ислемедилер ве халкың өңүнде Исаның Ёлуны яманламага башладылар. Шейлеликде, Павлус

оларың янындан гайтды ве иманлылары-да өзи билен алып гайтды. Ол Тиран диен адамың диванханасында хер гүн сөхбет этди. ¹⁰Бу иш ики йыл довам этди. Шейдип, Асия велятында яшаянларың хеммеси: яхудыларам, греклерем Реббиң Хош Хабарыны эшитдилер.

¹¹Худай Павлусың эли билен гөрлүп-эшидилмедик гудратлары гөркезди. ¹²Павлуса деген эляглыкдыр гушаклары алып, хассаларың үстүне япанларында, олар дертлерине шыпа тапярдылар, олардан арвах-жынлар чыкярды.

¹³Шәхерден-шәхере айланып, арвах-жынлары ковуп чыкарян кәбир яхудылар топары хем барды. Олар арвах-жын эеләнлере Реббимиз Исаның ады билен шыпа бермәге сынанышып: «Павлусың вагыз эдйән Исасының ады билен сизе буйрук берйәрин!» диййәрдилер.

¹⁴Яхудыларың Скева атлы баш руханысының еди оглы-да бу иш билен мешгулланярды. ¹⁵Бир гезек арвах-жын олардан: «Исаны танаярын, Павлусы-да билйәрин, йөне сиз ким?» дийип сорады.

¹⁶Онсоң эрбет рух эелән адам оларың үстүне топулып, әхлисини басды. Шонда олар бу өйден ялаңач хем яралы гачып гитдилер.

¹⁷Эфесде яшаян яхудыларың ве греклерің хеммеси бу ваканы эшидип горкдулар. Реббимиз Исаның ады бейгелди. ¹⁸Иман эденлериң көпүси гелип, эден этмишлерини ачык боюн алдылар. ¹⁹Жадыгөйлик билен мешгулланяларың энчемеси китапларыны үйшүрип, хеммәниң гөзүниң алнында якдылар. Оларың бахасыны хасапланларында, элли мүң күмүш теңде чыкды.

²⁰Шейлеликде, Реббиң Хош Хабары барха яйрап, гүйч-гудраты артярды.

²¹Бу вакалардан соң, Павлус Македонияның ве Ахаяның үстүнден гечип, Иерусалиме гитмеги йүрегине дүвди. Павлус: «Ол ерде боланымдан соң, Рими хем гөрмегим герек» дийди. ²²Ол өз ики көмекчисини — Тимотеос билен Эрастосы Македония ёллады. Өзи болса бирнәче вагтлап Асия велятында галды.

Эфесдәки галмагал

²³Шол вагтлар Исаның Ёлы догрусында улы галмагал турды.

²⁴Деметриёс атлы бир зергәр барды. Ол күмүшден Артемис бутханасының шекиллерини ясамак билен уссалара көп гирдежи гетирерди. ²⁵Деметриёс уссалары ве шунуң ялы иш билен мешгулланялары үйшүрип, шейле дийди: «Адамлар! Бизиң шу хүнәр аркалы оңат газанч эдйәндигимизи өзүңиз билйәнсиңиз.

²⁶Эмма Павлусың: „Ынсан эли билен ясалан худайлар асла худай дәлдир“ дийип, диңе Эфесде дәл, эйсем, бүтин Асия велятында көп адамлары ынандырып аздырандыгыны-да гөрүп-эшидйәнсиңиз.

²⁷Бизиң бу сенедимизе халкың арасында абрайдан дүшмек ховпы абаняр. Диңе бу ховп дәл, эйсем, бейик зенан худай Артемисиң бутханасының-да хич зат сайылып, бүтин Асия велятының ве дүниәниң сежде эдйән худайының шөхраты пужа чыкмагы ахмал».

²⁸Олар муны эшиденлеринде, гахар-газапдан долуп: «Эфеслилериң Артемиси бейикдир!» дийип гыгырмага башладылар. ²⁹Шейдип, бүтин шәхер галагопруга дүшди. Халк македониялы Гаюс билен Аристархосы тутуп, хеммеси бирликде олары томаша мейданына сүйрәп гетирдилер. Бу икиси ёлда

Павлуса ёлдаш болупдылар.³⁰ Павлус халкың арасына гирмекчи боланда, шәгиртлер оны гойбермедилер.³¹ Онуң достлары болан Асия велятының хәкимлеринден кәбири-де Павлуса хабар ёллап, томаша мейданында гөрүнмезлигини хайыш этдилер.³² Томаша мейданындакы жемагат галагоплуга дүшди. Оларың херси бир зат дийип гыгырды. Көпүси нәме үчин үйшендиклерини хем билмейәрди.³³ Онсоң яхудыларың итермеги билен, мәхелләниң ичинден Игендер диен бир адамы өңе чыкардылар. Кәбир адамлар нәме диймелидигини оңа гыгырып айтдылар. Игендер эли билен ышарат эдип, халкың өңүнде гепләп, өзүни горажак болды.³⁴ Эмма халк онуң яхудыдыгыны биленде, хеммеси бирагыздан: «Эфеслиериң Артемиси бейикдир!» дийип, ики сагатлап гыгырып дурдулар.³⁵ Шәхер кәтиби мәхелләни көшешдирип, шейле дийди: «Эй, эфеслиер! Бейик Артемис бутханасының ве асмандан инен хейкелиниң горагчысының Эфес шәхеридигини ким билмейәр?!³⁶ Муны хич ким инкәр эдип билмез. Шонуң үчин хем өзүңизи рахат алып барып, пайхаслы херекет этмелисиңиз.³⁷ Бу адамлар не бутхана огрусы, не-де худаымыза дил етирипдирлер, эмма сиз олары бу ере гетирдиңиз.³⁸ Деметриёсың я-да онуң янындакы уссаларың бирине гаршы давалары бар болса, казыетиң гапылары ачык, ол ерде казылар бар. Гой, бири-бирине гаршы айыпламаларыны айдып, шол ерде арз этсинлер.³⁹ Башга бир чәре гөрмекчи болсаңыз, онда ол кануны йыгнакда чөзүлер.⁴⁰ Бу гүнки вакалар зерарлы, бизи гозгалаң

турузмакда айыпламаклары ахмал. Бизде бу топланышыгы аклап билжәк хич бир делил ёк». Ол шейле дийди-де, үйшен мәхелләни даргадып гойберди.

20-нжи бап

Павлус Македонияда ве Гресияда

¹Павлус башагайлык ятышандан соң, шәгиртлери янына чагырып, олара өвүт-несихат этди. Соңра олар билен хошлашып, Македония уграды.² Ол этраплары айланып, иманлылар билен йүрекден сөхбет эдип, олары рухландырды. Соңра ол Гресия гелди.³ Ол ерде үч айлап галды. Соңра Сирия гәмили гитмекчи боланда, яхудыларың өзүне гаршы дузак гурандыгыны билип, Македонияның үсти билен ызына доланмак карарына гелди.⁴ Бериядан Пирросың оглы Сопатер, Селаникден Аристархос билен Секундус, Дербеден Гаюс хем Тимотеос, шейле хем Асия велятындан Тихикус билен Трофимос дагы онуң билен биле гитдилер.⁵ Булар өңден гидип, Троасда бизе гарашдылар.⁶ Биз хем Петир байрамындан соңра Филипиден гәми билен ёла дүшдүк. Бәш гүнде оларың янына — Троаса гелип етдик. Ол ерде еди гүн болдук.

Троасдакы гудрат

⁷Хепдәниң илкинжи гүни ^aбиле чөрөк иймәге йыгнанышдык. Павлус эртеси гүн ёла дүшмекчиди, шонуң үчин ярыгижә ченли вагыз этди.⁸ Бизиң йыгнанышан ёкары гатдакы отагымызда көп чыра янып дурды.⁹ Евтук атлы бир яш йигит пенжиреде отырды. Павлус гүррүңини довам эдйәркә, Евтугы укы басып, үчүнжи

^a20:7 *Илкинжи гүн* — бу еврейлериң календары боюнча екшенбе гүнүдир.

гатдан йыкылды. Оны барып гөрөнлеринде, ол эйям жан берен экен. ¹⁰ Павлус ашак дүшүп, йигидиң үстүне эгилди ве оны гужаклап: «Гайгы этмәң, ол дири!» дийди. ¹¹ Онсоң ене ёкары чыкды, биле чөрөк ийди ве олар билен даң атянча сөхбет этди. Соңра болса ёла дүшди. ¹² Олар яңкы огланың диридигине шатланып, оны өйүне саг-саламат гетирдилер.

¹³ Павлус Асос шәхерине пыяда гитмек карарына гелди. Бейлекилеримиз болса гәмә мүнүп гитдик. Биз ол ерде Павлусы гаршы алмалыдык. Муны бизе онуң өзи шейле табшырыпды. ¹⁴ Павлус Асосда бизе гошулды, онсоң биз оны алып, Митилина шәхерине тарап ёла дүшдүк. ¹⁵ Ол ерден гәми билен йүзүп, эртеси Хиёс адасының голайына етдик. Бир гүнден соң болса Самоса гечип, онуң эртеси хем Милитоса барып етдик. ¹⁶ Павлус Асия веляатында вагтыны йитирмезлик үчин, Эфесиң гапдалындан гечип гитмеги йүрегине дүвди. Ол Иерусалиме етмәге ховлугярды, себәби Хасыл байрамы гүни ол ерде болмак ислейәрди.

Павлус Эфесдәки йыгнак ёлбашчылары билен хошлашяр

¹⁷ Павлус Милитосдан Эфесе адам иберип, йыгнагың ёлбашчыларыны янына чагыртды. ¹⁸ Ёлбашчылар Павлусың янына геленлеринде, олар шейле дийди: «Мениң Асия веляатына гелен илкинжи гүнүмден бәри сизиң яныңызда нәхили яшандыгымы өзүңиз билиәнсиңиз. ¹⁹ Мен көп гөзях дөкүп, песпәллик билен Реббе хызмат этдим. Яхудыларың гаршыма гуран дилдүвшүклерине ве сынагларына дучар болдум. ²⁰ Пейдалы болан затларың хич бирини сизден гайгырмадым.

Өйме-өй айланып, хеммесини сизе ач-ачан вагыз этдим. ²¹ Мен яхудыларың-да, греклерин-де тоба эдип, Худая доланмага ве Реббимиз Иса Месихе иман этмәге чагырдым. ²² Инди болса Мукаддес Руха боюн эгип, Иерусалиме гидйәрин. Ол ерде башыма нәмелерингелжегини билемок. ²³ Эмма Мукаддес Рух маңа хер шәхерде зынжырлара ве мушакгатлара дучар болжақдыгымы дуйдуряр. ²⁴ Муңа гарамаздан, жанымы өзүм үчин гымматлы хасапламаярын. Мен диңе пеллехана етмек ве Реббимиз Исаның берен табшырыгыны долы амала ашырмак ислейәрин. Бу табшырык Худайың мерхементи догрусындакы Хош Хабара шаятлык этмекдир. ²⁵ Мен араңызда болуп, Худайың Шалыгыны вагыз этдим. Инди сизиң хич бириңизиң мундан бейләк мени гөрмежекдигиңизи билийәрин. ²⁶ Шонуң үчин бу гүн сизе шуны ыглан эдйәрин: мен хич кимиң ганына жогапкәр дәлдириң. ²⁷ Себәби мен Худайың әхли ислегини сизе вагыз этмекден боюн товламадым. ²⁸ Озүңизе ве Мукаддес Рухуң сизиң гөзегчилигиңизе берен әхли сүрүсине гөз-гулак болуң. Худайың йыгнагына чопанчылык эдиң. Ол бу йыгнагы Оз Оглуның ганы билен сатын алды. ²⁹ Мен гиденимден соңра, араңызга йыртыжы мөжеклерингелжегини билийәрин, олар сүрини аяп гоймазлар. ³⁰ Хатда өз араңыздан кәбир адамлар чыкып, шәгиртлери ызына зертдиржек болуп, хакыкаты ёярлар. ³¹ Шонуң үчин хүшгәр болуң. Үч йыллап гиже-гүндиз гөзяхларым билен хер бириңизе үзнүксиз несихат эденими ядыңызда саклаң. ³² Инди болса мен сизи Худая табшырярин. Онуң мерхеметли Хош Хабарыны унутмаң!

Бу Хабар сизе гүйч-гудрат берер, Худайың халкы билен бирликде Онуң вада берен ялканышларыны эчилер. ³³ Мен хич кимиң пулуна я-да эгин-эшигине гөз дикмедим. ³⁴ Сиз мениң өзүмиң ве ёлдашларымың мэтэчликлерини канагатландырмак үчин, эллерим билен зэхмет чекендигими билйәнсиңиз. ³⁵ Өз эллерим билен ишлэп, мэтэчлик чекйәнлере көмек этмекде мен сизе гөрелде гөркездим. Реббимиз Исаның хут Өзүниң: „Бермек алмақдан хас көп багтыярлык гетирйэр“ диен сөзлерини ятда саклаң».

³⁶ Павлус сөзүни тамамландан соң, дыза чөкүп, оларың эхлиси билен бирликде Худая дога-дилег этди. ³⁷ Шонда оларың хеммеси боюр-боюр гөзяш дөкүп, Павлусы багрына басдылар, оны огшадылар. ³⁸ Павлусың: «Инди мени хич хачан гөрмерсиңиз» диен сөзлери олары өрэн тукатландырды. Соңра олар оны гэмэ ченли угратдылар.

21-нҗи бап

Павлусың Иерусалиме сыяхаты

¹ Биз олар билен хошлашып, гэмиде гөни Кос адасына, эртеси гүн Родоса, ол ерден хем Пагара гелдик. ² Онсоң Финикия барян бир гэми тапып мүндүк ве деңзе чыкдык. ³ Кипре голайланымызда, онуң гүнортасындан гечип, Сирия тарап йүздүк. Соңра Сура барып етдик, себэби гэми шол ерде йүкүни дүшүрмелиди. ⁴ Биз шэгиртлери тапып, ол ерде еди гүн галдык. Шэгиртлер Мукаддес Рухуң угрукдырмагы билен Павлуса Иерусалиме гитмели дэлдигини айтдылар. ⁵ Бизиң вагтымыз доланда, ене ёла дүшүп, сыяхатымызы довам этдирдик. Иманлыларың хеммеси,

аяллары ве бала-чагалары билен биле шэхериң дашына ченли бизи угратды. Онсоң кенарда дыза чөкүп, Худая дога-дилег этдик. ⁶ Бири-биримиз билен хошлашанымыздан соң, гэмэ мүндүк, олар хем өйлерине гайтдылар.

⁷ Биз ёлумызы Сурдан довам этдирип, Птолемей шэхерине гелдик. Ол ердэки доганларыңка гөрме-гөрше барып, бир гүн оларың янында галдык. ⁸ Эртеси гүн биз ёла дүшүп, бирнэче гүнден Кайсария гелдик ве хош хабарчы Филипусың өйүнде галдык, ол сайланан еди ёлбашчының бириди. ⁹ Филипусың дурмуша чыкмадык дөрт гызы барды ве олар пыгамберлик эдйәрдилер.

¹⁰ Биз ол ерде энчеме гүн боланымыздан соң, Яхудыядан Агап атлы пыгамбер гелди. ¹¹ Ол бизиң янымыза гелип, Павлусың гушагыны алды-да, өз эл-аягыны баглап: «Мукаддес Рух шейле диййэр: „Иерусалимдэки яхудылар шу гушагың эсини шейле баглап, кесеки миллетлериң элине берерлер“» дийди. ¹² Муны эшиденимизде, биз-де, ол ерде яшаянлар-да Иерусалиме гитмезлиги үчин Павлуса ялбардык. ¹³ Павлус: «Нэме үчин аглашып, мениң йүрегими агырдырсыңыз? Мен Иерусалимде диңе эл-аягымың багланмагына дэл, эйсем, Реббимиз Исаның ады үчин өлмэге-де тайяр» дийип жогап берди. ¹⁴ Оны ырып билмэнимизден соң биз: «Гой, Реббиң ислеги болсун!» дийип дымдык.

¹⁵ Шол гүнлерден соң гошумызы дүвүп, Иерусалиме ёла дүшдүк. ¹⁶ Кайсариядан шэгиртлериң бирнэчеси хем бизиң билен биле гайтдылар. Олар бизи Минасон диен адамың өйүне гетирдилер, биз онуңкыда галмалыдык. Минасон

кипрли болуп, илкибашдакы шәгиртлериң бириди.

Павлус Иерусалимде

¹⁷ Иерусалиме геленимизде, доганлар бизи шатлык билен гаршыладылар. ¹⁸ Эртеси Павлус бизиң билен бирликде Якубы гөрмәге барды, әхли яшулулар-да ол ердедилер. ¹⁹ Павлус олар билен саламлашандан соң, өз хызматы аркалы Худайың башга миллетлериң арасында эден ишлерини бирин-бирин гүррүң берди. ²⁰ Олар муны эшидип, Худайы шөхратландырдылар. Соңра Павлуса шейле дийдилер: «Гөрийәми, доган, яхудыларың арасында муңлерче иманлы бар. Оларың хеммеси-де Мукаддес Кануна өзлерини йүрекден багыш эденлер. ²¹ Оларың эшидишине гөрә, сен башга миллетлериң арасында яшаян яхудыларың хеммесине Мусаның канунындан дөнмеклиги, чагаларыны сүннетлемезлиги, дәп-дессурлара уймазлыгы өвредйәрмишиң. ²² Инди нәме этмели? Сениң гелениңи олар хөкман эшидерлер. ²³ Шонуң үчин бизиң айтжак затларымызы ерине етир. Арамызда Худая ант ичип, вада берен дөрт адам бар. ²⁴ Шол адамлары яныңа ал-да, олар билен биле тәмизленме дессурына гошул ве оларың харчларыны сен төле. Ондан соң олар сачларыны сырдырмалы. Шейлеликде, хеммелер сен хақда айдылан мыш-мышларың яландыгыны, сениң-де Мусаның канунына уюп яшаяндыгыңы билерлер. ²⁵ Иман эден башга миллетлер хақда айданымызда болса, биз белли бир карара гелип, олара биреййәм: „Бутлара хөдүрленен гурбанлык этини иймекден, зынадан, дамагы чалынмадык хайваның

этинден ве ганындан даш дуруң“ дийип язылан хаты ёллапдык».

²⁶ Эртеси гүн Павлус яңкы адамлары янына алып, олар билен биле өзүни тәмизледі. Онсоң ол ыбадатхана гирип, пәкленеш гүнлериниң хачан гутаржакдыгыны ве оларың хер бири үчин хачан садака бержекдигини ыглан этди.

Павлус тутуля

²⁷ Белленилен еди гүн долуп барялды. Асия веляатындан гелен яхудылар Павлусы ыбадатханада гөрдүлер. Олар тутуш халкы өжүкдирип, оны тутдулар. ²⁸ Олар: «Әй, ысрайыл халкы! Көмек әдиң! Бу адам әхли ерде бизиң халкымыза, Мусаның бизе берен канунына, ыбадатханамыза гаршы хеммелере терс сапак берйәр. Мунуң үстесинедә, греклери ыбадатхана гетирип, бу мукаддес ери харама чыкарды» дийип гыгырдылар. ²⁹ Бейле диймеклериниң себәби, мунуң өң яны эфесли Трофимосы шәхерде Павлус билен биле гөрүпдилер ве Павлус оны-да ыбадатхана гетирендир өйдүп пикир эдйәрдилер.

³⁰ Бүтин шәхер аяга галды, хемме тарапдан ылгашып гелен халк бирлешди-де, Павлусы тутуп, ыбадатханадан дашары сүйредилер. Шобада хем ыбадатхананың гапылары япылды. ³¹ Павлусы өлдүржек болуп дуркалар, Рим гошунуның муңбашысына бүтин Иерусалимиң аяга галандыгы барадакы хабар гелип говушды. ³² Муңбашы дессине йүзбашыларыны ве эсгерлерини алып, халкың үстүне әнди. Олар муңбашы билен эсгерлери гөренлеринде, Павлусы енчмеги бес этдилер. ³³ Шол вагт муңбашы голай гелип, Павлусы туссаг этди ве гоша зынжырлар

билен багламагы буюрды. Соңра ол: «Бу адам ким? Ол нәме этди?» дийип сорады. ³⁴ Мәхелләниң ичинде гох-галмагал турды, хер ким бир зат дийип гыгырды. Алаговурдыдан яңа мұңбашы нәме боланыны анык билмеди. Шонуң үчин ол Павлусы эсгерхана әкитмеги буюрды. ³⁵ Павлус басганчага геленде, мәхелле оны гысып-говруп баряды. Шонуң үчин эсгерлер оны гөтерип әкитмели болдулар. ³⁶ Мәхелле онуң ызына дүшүп: «Өлдүриң оны!» дийип гыгырышарды.

³⁷ Эсгерлер Павлусы яңы галаның ичине алып гиренлеринде, ол мұңбаша: «Сенден бир зат сорап билеринми?» дийди. Мұңбашы хайран галып: «Сен грекче билийәнми?» ³⁸ Мундан бирнәче вагт өң гозгалаң турзуп, дөрт мұң келлекесери чөле алып чыкан мүсүрли сен дәлми?» дийди. ³⁹ Павлус: «Мен яхуды, Киликияның Тарсус шәхеринден, шол мешхур шәхериң раятыдырын. Маңа халка сөз сөзлемәге ыгтыяр бермегиңи хайыш эдйәрин» дийди. ⁴⁰ Мұңбашы Павлуса ругсат беренде, ол басганчагың үстүнде дуруп, халка юваш болмагы эли билен ышарат этди. Адамлар үмсүм болансоң, Павлус оlara арамей дилинде йүзленип, сөзе башлады:

22-нжи бап

¹ «Эй, доганлар, аталар! Инди мениң өзүми аклап айтжак сөзүме гулак асың». ² Адамлар онуң арамейче геплейәндигини эшидип, сеслерине сув сепилен ялы болдулар. Павлус сөзүни довам этди: ³ «Мен яхудыдырын. Киликияның Тарсус шәхеринде догулдым, эмма шу шәхерде улалдым. Бу ерде Гамалиелиң шәгирди болуп, ата-бабаларымызың канунының берк

адатларына гөрә тәлим алдым. Бу гүнки сизиң болшуңыз ялы, менем Худая жуда ыхласлыдым. ⁴ Исаның Ёлуна эеренлере өлүм ховпуны салып ызарлардым, аял-эркек диймән, элини-аягыны баглап, хеммесини зындана дыкардым. ⁵ Айдыңларымың хақыкатдыгыны баш руханы билен тутуш межлис тассыклап билер. Мен хатда олардан Дамаскдакы яхуды доганларымызы тутмага ругсат хатыны хем алдым. Оларың элини-аягыны баглап, Иерусалиме гетирип, жезаландырмак мақсады билен Дамаска тарап ёла дүшдүм. ⁶ Гүнорта вагты Дамаска голайлап барярмак, бирденкә асмандан парлак нур даш-төверегиме ягты сачды. ⁷ Мен ере йыкылдым. Шол вагт: „Шавул, Шавул, нәме үчин сен Маңа азар берйәрсиң?“ диен сеси эшитдим. ⁸ Мен: „Агам, сен ким?“ дийип сорадым.

Ол маңа: „Мен сениң азар берйән насыралы Исаң“ дийип жогап берди. ⁹ Мениң янымдакылар шөхләни гөрүп горкдулар, эмма мениң билен геплешен сесе дүшүнмедилер. ¹⁰ Мен: „Я Реб! Мен нәме этмели?“ дийип сорадым. Ол хем маңа: „Ериңден тур-да, Дамаска гит. Нәме этмелидигиң саңа шол ерде айдылар“ дийди. ¹¹ Яңкы нуруң ялкымындан яңа гөзлерим көр болды. Шонуң үчин янымдакы ёлдашларым Дамаска мени идип әкитдилер. ¹² Ол ерде Хананья атлы бир адам яшаярды. Ол худайхон хем Мукаддес Кануна берленди, Дамаскдакы әхли яхудыларың арасында улы хормата эеди. ¹³ Ол мениң яныма гелип: „Шавул доган! Гой, гөзлериң ене ачылсын!“ дийди. Мениң гөзлерим шол пурсатда ачылып, оны гөрдүм. ¹⁴ Хананья маңа: „Ата-бабаларымызың Худайы

сени сайлады. Ол муны Онуң ислегини билмегиң, Догры Боланы гөрүп, овазыны эшитмегиң үчин этди. ¹⁵Сен гөрүп-эшиденлериңи эхли ынсанлара яйып, Онуң үчин шаятлык эдерсиң. ¹⁶Инди нәмә гарашарсың? Тур, Реббиң адыны чагырып, сува чүмдүрил, гүнәлеринден саплан“ дийди.

¹⁷Иерусалиме доланып гелип, ыбадатханада Худая дога эдип отыркам, маңа бир гөрнүш аян болды. ¹⁸Мен Реббим Исаны гөрдүм, Ол маңа: „Тиз бол, дессине Иерусалимден гит, себәби олар сениң Мен хақдакы шаятлыгыңи кабул этмезлер“ дийди. ¹⁹Мен: „Я Реббим Иса, олар мениң синагогадан-синагога айланып, Саңа иман эденлери туссаг эдип енженими говы билйәрлер. ²⁰Сениң шаядың Степанус өлдүриленде, мен хем шол ердедим. Бу иши оңладым ве оны өлдүренлериң эшиклерини сакладым“ дийдим. ²¹Реббим Иса маңа: „Бар, Мен сени узақдакы кесеки миллетлериң янына иберйәрин“ дийди».

Павлус Рим раяты

²²Халк Павлусы шу ере ченли диңледи, эмма бу сөзи эшиденлеринде, батлы сес билен: «Бу адамы ер йүзүнден ёк эдиң! Ол яшамага мынасып дёл» дийип гыгырды. ²³Олар багырышып, эгин-эшиклерини силкип, чаң-тозаныны хова кақдылар. ²⁴Шонда мұңбашы Павлусың гала экидилмегини буюрды. Халкың нәме үчин онуң үстүне гыгырандыгыны билмек үчин, оны гамчылап, сорага чекилмегини иследи. ²⁵Павлусы гамчыламак үчин багланларында, Павлус янында дуран йүзбашыдан: «Рим раятының хич хили айыбы ёк

хем болса, оны гамчыламак сизиң кануныңыза лайык гелйәрми?» дийип сорады. ²⁶Йүзбашы муны эшидип, мұңбашының янына барып: «Нәме этжек боляң? Бу адам Рим раяты ахыры» дийип хабар берди. ²⁷Шонда мұңбашы Павлусың янына гелип: «Маңа айт, сен Рим раятымы?» дийип сорады. Ол: «Хава» дийип жогап берди. ²⁸Мұңбашы: «Менем! Йөне мен бу раятлыгы көп пул төләп алдым» дийди. Павлус: «Мен болса Рим раяты болуп догулдым» дийди. ²⁹Оны сорага чекжек болуп дуранлар шобада онуң янындан чекилдилер. Мұңбашы хем Павлусың Рим раятыдыгыны биленде, онуң элини-аягыны багладаны үчин горқды.

Павлус ёкары межлисидиң өңүнде

³⁰Мұңбашы эртеси гүн яхудыларың Павлусы нәмеде айыплайндыкларыны такык билмек иследи. Шонуң үчин Павлусы азат эдип, ёлбашчы руханылар билен баш межлисиң йыгнанмагыны буюрды. Онсоң Павлусы оларың хузурына алып гелди.

23-нжи бап

¹Павлус баш межлисе дыкгат билен середип: «Эй, доганлар! Мен шу гүне ченли Худайың өңүнде арасса выждан билен яшадым» дийди. ²Баш руханы Хананья Павлусың янында дуранлара онуң агзына урмагы буюрды. ³Павлус оңа: «Сени Худай урар, эй, йүзи акланан дивар! Өзүң-ә мениң үстүмден кануна гөрә хөкүм чыкармак үчин отырсың, соңам болса кануны бозуп, мени урмагы буюрарсың» дийди. ⁴Павлусың янында дуранлар ондан: «Сен нәме үчин Худайың баш руханысына дил етирйәрсидиң?»

дийип сорадылар. ⁵Павлус: «Доганлар, оның баш руханыдыгыны билмәндириң. Ёғсам Мукаддес Язгыларда хем: „Өз халкыңың ёлбашчысыны нәлетлеме“ дийип язылан» дийди. ⁶Павлус оларың бир бөлегиниң саддукейлер, бейлеки бөлегиниң-де фарисейлердигини билип: «Эй, доганлар, мен фарисей, фарисейиң оглудырын. Мен өлүлериң дирилйәндигине умыт баглаяндыгым үчин хөкүм әдилйәрин!» дийип, межлисте батлы гыгырды. ⁷Павлусың бу сөзүнден сонра фарисейлер билен саддукейлериң арасына агзалалык дүшүп, йыгнанан мәхелле икә бөлүнди. ⁸(Саддукейлер дирилиш-де, периште-де, рух-да ёк диййәрдилер, фарисейлер болса буларың хеммесине ынанярдылар). ⁹Шейлеликте, улы галмагал турды. Фарисейлериң тарапыны тутян кәбир диндарлар еринден туруп, улы дава туруздылар. Олар: «Биз бу адамда хич хили айып тапмадык. Оның билен бир рух я периште геплешен болса нәбилйәңиз?» дийдилер. ¹⁰Дава-жәңжел шейле бир гызды велин, мұңбашы оларың Павлусы парчаламакларыңдан хедер әдип, эсгерлере гелип, оны оларың арасыңдан сүйрәп чыкарып, гала әкитмеги буюрды. ¹¹Шол гижә Реб Павлуса гөрнүп, оңа: «Мерт бол! Сен Мен хакда Иерусалимде нәхили шаятлык әден болсаң, Римде-де шейле шаятлык әтмелисиң» дийди.

Павлуса каст әтмек барада дилдүвшүк

¹²Эртеси гүн яхудылар бири-бирлери билен дил бирикдирип, Павлусы өлдүрйәнчәлер, ийип-ичмезлиге касам әтдилер. ¹³Бу дилдүвшүге гатнашанларың саны

кыркдан хем көпди. ¹⁴Олар ёлбашчы руханыларың ве яшулуларың янына гелип: «Биз Павлусы өлдүрйәнчәк, хич зат ийип-ичмезлиги берк касам әтдик. ¹⁵Шейлеликте, сиз баш межлис билен билеликте мұңбашыдан Павлусы ызына гетирмеги хайыш әдиң. Ол хакдакы маглуматлары долы өвренмек ислейәрис диен болуң. Павлус бу ере гелип етмәнкә, биз оны ёлда өлдүрмәге тайын» дийдилер.

¹⁶Эмма Павлусың егини оларың дилдүвшүк гураныны эшидип, гала барды-да, муны Павлуса хабар берди. ¹⁷Павлус хем йүзбашыларың бирини янына чагырып: «Бу йигиди мұңбашының янына элт, оңа бир зат барада хабар бермекчи» дийди. ¹⁸Онсоң йүзбашы оны алып, мұңбашының янына гетирди. Оңа: «Туссаг Павлус мени чагырып, шу йигиди сениң яныңа гетирмегими хайыш әтди. Оның саңа айтжак зады бар экен» дийди. ¹⁹Мұңбашы йигиди голтуклап, бир гыра чекди-де, ондан: «Сен маңа нәме хакда хабар бермекчи?» дийип сорады. ²⁰Ол шейле жогап берди: «Яхудылар ве баш межлис билеликте Павлус хакдакы маглуматлары долы өвренмек баханасы билен, оны эртир межлисе гетирмеги сенден хайыш әтмек үчин диллешдилер. ²¹Эмма сен оларың сөзүне гулак асма, себәби кыркдан говрак адам гизленип, Павлуса букуда гарашяр. Олар Павлусы өлдүрйәнчәк, ийип-ичмерис дийип касам әтдилер. Шу вагт олар тайяр болуп, сениң разычылыгыңа гарашярлар». ²²Мұңбашы ол йигиди уградып: «Муны маңа хабар берениңи хич киме айтмагын» дийип табшырды.

Павлус Кайсария иберилйэр

²³ Онсоң мұңбашы йүзбашыларындан икисини янына чагырып: «Агшам сагат докузда Кайсария гитмек үчин, ики йүз саны пьяда, етмиш саны атлы эсгери ве ики йүз найзачы тайынлаң.

²⁴ Павлусы хем ата мүндүрип әкидип, саг-аман хәким Феликсин янына алып барың» дийип табышырык берди.

²⁵ Соңра мұңбашы шейле мазмунлы хат язды: ²⁶ «Чуңнур хорматланян хәким Феликсе Клавдий Лисиясдан догайы салам! ²⁷ Яхудылар бу адамы тутуп өлдүржек болуп дуркалар, мен онуң римлидигини билип, эсгерлерим билен етишип, оны халас этдим. ²⁸ Онуң нәме айыбының бардыгыны билмек үчин, оны яхудыларың баш межлисине алып гелдим. ²⁹ Оны өзлериниң дини кануны билен баглы меселелерде айыплайандыкларыны билдим, эмма онда өлүме я-да туссаг этмәге лайык хич хили эсас ёкдур. ³⁰ Бу адама каст эдилжек боляндыгы барадакы хабары аланымда болса, оны шобада сениң яныңа ибермеги карар этдим. Оны айыплайанлара-да өз шикаятларыны саңа мәлим этмеклерини буюрдым».

³¹ Эсгерлер өзлерине буйрулышы ялы, Павлусы алып, гиже Антипатрисе гетирдилер. ³² Эргеси гүн атлы эсгерлер Павлус билен биле ёлларыны довам этдирдилер, бейлекилер болса гала доландылар. ³³ Атлылар Кайсария геленлеринде, хаты хәкиме говшурып, Павлусы-да онуң элине табышдылар. ³⁴ Хәким хаты окап, Павлусың хайсы веляятдандыгыны сорады. Павлусың

Киликиядандыгыны биленде болса: ³⁵ «Сени айыплайжылар геленсоң диңләрин» дийди. Соңра Павлусың Хиродесиң көшгүнде гөзегчилик астында сакланмалыдыгы барада буйрук берди.

24-нжи бап**Павлус Феликс хәкимиң өңүнде**

¹ Бәш гүнден соң баш руханы Хананья бирнәче яшулулар ве Тертул атлы гаралавжы билен Кайсария гелди. Олар Павлуса гаршы шикаятларыны хәкиме етирмекчидилер

²⁻³ Павлусы чагырып гетиренлеринде, Тертул оны айыпламага башлады: «Белент мертебели Феликс! Сениң саяңда биз энчеме вагтдан бәри паракхатчылыкда яшаярыс. Узакдан гөрүжилигиң билен халкымыз үчин улы өзгертмелери амала ашырдың. Биз муны хемме ерде ве хемише чуңнур миннетдарлык билен тассыклярыс.

⁴ Мен сениң көп вагтыңы алмакчы дөл, өз мәхремлигиң билен бизиң гысга хабарымыза гулак асмагыңы хайыш әдйәрин. ⁵ Биз бу адамың дүнийәдәки әхли яхудыларың арасында гозгалаң турузян бир питнечидигине гөз етирдик ве ол Насыра топарының баштутаны. ⁶⁻⁸ Ол хатда ыбадатхананы-да харама чыкармага сынанышды. ⁹ Сениң өзүң хем бу адамы сорага чекип, бизиң оны нәмеде айыплайандыгымызы онуң өзүңден аныклап билерсиң».

⁹ Ол ердәки яхудылар хем айдыланларың догрудыгыны тассыкламак билен бу айыпламалара гошулдылар.

^{24:6} Кәбир соңкы голязмаларда 7-нжи аят душ гелийәр, шейле хем 6-нжы хем 8-нжи аятларда болса, гошмача жұмлелер бар: *Биз оны өз канунымыз боюнча хөкүм этмекчилик,* ⁷ *эмма мұңбашы Лисия гелип, гүйч билен оны элимизден алды.* ⁸ *Оны айыплайанлара сениң хузурыңа гелмеги буюрды.*

¹⁰ Хәким Павлуса гепләбер дийип ышарат эденден соң, ол сөзе башлады: «Сениң көп йыллардан бәри бу миллетиң үстүнден казылык эдйәндиғиңи билйәрин. Шонуң үчин өзүми сениң хузурыңда гораяндығыма жуда бегенйәрин. ¹¹ Худая сежде этмек үчин Иерусалиме бараныма он ики гүнден көп болмандығыны өзүң хем аныклап билерсиң. ¹² Бу адамлардан хич бири мениң ыбадатханада бири билен жеделлешеними, синагогаларда я болмаса шәхерде халкы аяга галдыранымы гөрән дәлдир. ¹³ Олар маңа йөңкейән айышларыны саңа субут эдип билмезлер. ¹⁴ Эмма саңа шуны ықрар этмек билен оларың „галп тағлымат“ дийип атландырян Исаның Ёлуна эерйәрин. Мен ата-бабаларымызың Худайына сежде эдйәрин. Төвратда ве пыгамберлериң язгыларында язылан хер бир сөзе ынанярын. ¹⁵ Эдил бу адамлар ялы, мен хем доғруларың-да, доғры дәллериң-де өлүмден дирилжекдигине Худая умыт бағлаярын. ¹⁶ Шонуң үчин хем Худайың ве ынсанларың өңүнде выжданымы хемише пәк сакламага чальшыярын. ¹⁷ Мениң Иерусалимде болманыма энчеме йыл болды, инди болса халкымың гарышларына садака бермек үчин ол ере гелдим. ¹⁸ Бу затлар билен мешгулланяркам, олар мени ыбадатханада гөрдүлер. Мен тәмизлениш дессурыны бержай эдйәрдим, янымда хич хили мәхелле-де, гозгалаң-да ёқды. ¹⁹ Эмма ол ерде Асия веляатындан гелен кәбир яхудылар барды. Оларың маңа гаршы шикаятлары бар болса, оларың өзлериңиң шу ере гелип, мени сениң хузурыңда айыпламаклары гереқдир. ²⁰ Я-да бу ердәкилер баш межлисидиң өңүнде дуранымда, менден нәме

женаят тапандықларыны, гой, айтсынлар. ²¹ Оларың өңүнде дуруп, белент сес билен: „Өлүлер дирилйәр диеним үчин бу гүн сизидиң өңүңизде хөкүм эдилйәрин“ дийдим. Мундан башга мениң нәме айыбым бар?»

²² Исаның Ёлы доғрусында хас такык мағлуматы болан Феликс иши соңа гоюп: «Даваңыз хақда муңбашы Лисияс геленден соң карар чықарарың» дийди. ²³ Феликс ол ердәки йүзбаша Павлусы гөз астында сакламагы, эмма оңа бираз эркинлик бермеги, онуң мәтәчликлерине голдав бермек ислейән достларына ругсат этмеги буюрды. ²⁴ Бирнәче гүнден соң болса, Феликс өз яхуды аялы Друсилла билен гелди-де, Павлусы чағыртды ве Иса Месихе болан иман хақдакы онуң гүррүңлерини диңледи. ²⁵ Павлус доғрулык, небсиңе буюрмак хем гелжек хөкүм хақда сөхбет эденде, Феликс горкуп: «Болды, хәзирликче гит, аматлы пурсат боланда, ене сени чағырдарың» дийди. ²⁶ Шейле хем, Феликс Павлусдан пара тама эдип, оны йыгы-йыгыдан чағырдып, онуң билен сөхбет эдйәрди. ²⁷ Арадан ики йыл геченде, Феликсидиң ерине Поркий Фестус хәким болды. Феликс яхудыларың гөвнүни авламак үчин, Павлусы туссағлыкда гоюп гитди.

25-нҗи бап

Павлус Фестусың өңүнде

¹ Фестус веляята хәким болуп геленине үч гүн геченсоң, Кайсариядан Иерусалиме гитди. ² Ол ерде ёлбашчы руханьлар билен яхуды баштутанлары Фестуса Павлусың үстүнден шикаят этдилер. ³ Фестусдан өзлерине бир ягшылык этмегини сорап, Павлусы Иерусалиме гетирмеги үчин ялбардылар. Аслында

олар буқы гуруп, ёлда Павлусы өлдүрмегиң ниетиндедилер. ⁴Фестус олара шейле жогап берди: «Павлус Кайсарияда туссаглыкда, мен хем басым ол ере гитжек. ⁵Араңыздакы ёлбашчылар мениң билен биле барсынлар. Эгер Павлус бир яман иш эден болса, гой, оны айыпласынлар».

⁶Фестус оларың янында секиз-он гүн болуп, Кайсария гайтды. Эртеси гүн ол казылык күрсүсине чыкып, Павлусың гетирилмегини буюрды. ⁷Павлус ичери гиренде, Иерусалимден гелен яхудылар онуң дашына үйшүп, оны айышлап башладылар, эмма өз айыпламаларыны субут эдип билмедилер. ⁸Павлус өзүни горап: «Мен яхудыларың канунына-да, ыбадатхана-да, императора-да гаршы гүнэ этмедим» дийди. ⁹Фестус яхудыларың гөвнүнден турмак үчин, Павлусдан: «Иерусалиме гидип, шол ерде бу бабатда өзүңе казылык эдилмегини ислейэрсинми?» дийип сорады. ¹⁰Эмма Павлус: «Мен императорың казылык күрсүсиниң өңүнде дурун, маңа шу ерде казылык эдилмелидир. Мен яхудылара гаршы хич бир яманлык эден дэлдирин, муны сениң өзүң хем оңат билйэнсиң. ¹¹Мен яманлык эден болсам я-да өлүме лайык бир иш эден болсам, өлүмден гачмаярын. Эгер бу адамларың маңа гаршы айышламалары ялан болса, мени оларың элине табшырмага хич кимиң хақы ёкдур. Мен давамы императора арз эдйэрин» дийди.

¹²Онсоң Фестус межлис билен маслахатлашып: «Даваң барада императора арз этдиң, императорың янына-да гидерсиң» дийди.

¹³Бирнэче гүн геченден соң, Агриппа патыша өз уясы Берника

билен Фестусы гутламак үчин, Кайсария гелди. ¹⁴Олар көп вагт ол ерде галанларындан соң, Фестус Павлусың ишини патыша гүррүң берди: «Феликсиң туссаг эдип гоян бир адамы бар. ¹⁵Мен Иерусалимдекэм, яхудыларың ёлбашчы руханылары, яшулулары онуң үстүнден шикаят эдип, оны жезаландырмагымы хайыш этдилер. ¹⁶Мен олара: „Римлилериң адаты боюнча хич ким сораг эдилмезден жезаландырмак үчин шикаятчының элине табшырылмаяр. Айышланяны шикаятчылары билен йүзлешдирип, оңа йөңкелийэн айып бабатда өзүни горамага мүмкинчилик берилйэр“ дийип жогап бердим. ¹⁷Айыплайжылар бу ере үйшенлеринде болса, мен вагты элден бермэн, эртеси гүн казылык күрсүсине чыкып, Павлусың гетирилмегини буюрдым. ¹⁸Эмма онуң гаршысына геплэн шикаятчылар оңа мениң гаршан айыпларымың хич бирини йөңкемедилер. ¹⁹Муңа дерек оларың өз динлери хем-де бир Иса атлы өлүп гиден, эмма Павлусың дири диййэн адамы барада жеделлери бар экен. ²⁰Мен бу меселэни нэхили чөзсемкэм дийип агыр ягдая дүшдүм. Павлусдан Иерусалиме гидип, ол ерде бу затлар бабатда өзүне казылык эдилмегине разыдыгыны я-да дэлдигини сорадым. ²¹Эмма Павлус давасыны императорың чөзмегини, оңа ченли туссаглыкда болмагыны иследи. Шонуң үчин оны императорың янына ёллаянчам, туссаглыкда сакламагы буюрдым».

²²Агриппа Фестуса: «Мен хем шол адамың гүррүңини диңлемек ислейэрин» дийди. Фестус хем: «Оны эртир диңлэрсин» дийди.

Павлус Агриппаның өңүнде

²³Эртеси гүн Агриппа ве Берника дабаралы ягдайда гелип, мүнбашылардыр шәхериң атлы-абрайлы адамлары билен бирликде межлислер отагына гирдилер. Фестусың буйругы боюнча Павлусы гетирдилер. ²⁴Фестус шейле дийди: «Эй, патыша Агриппа ве бу ердәки әхли женаплар! Сиз бу адамы гөрийәңизми? Иерусалимдәки ве бу ердәки әхли яхудылар онуң үстүнден маңа шикаят эдип: „Ол мундан артык яшамалы дәл!“ дийип гыгырышдылар. ²⁵Эмма мениң пикиримче, ол өлүме лайык иш этмәндир. Эмма өзүниң давасы барада императора арз эдендиги үчин, оны Риме ёлламак карарына гелдим. ²⁶Ол хақда онуң алыженабына язар ялы белли бир задым ёк. Шонуң үчин-де оны сизиң хузурыңыза, ылайта-да, эй, Агриппа ша, сениң хузурыңа чыкардым. Бу меселә середенимизден соң, мунуң нетижесинде язмага бир затлар тапмагым ахмал. ²⁷Себәби туссага гаршы йөңкелйән айыпламалары гөркезмезден, оны императорың янына ёлламаклык маңа манысыз гөрүйәр».

26-нжы бап

¹Агриппа Павлуса: «Өзүңи горамак үчин, сөзе башлап билерсиң» дийди. Ине, шонда Павлус эллерини херекетлендирип, өзүни горамага дурды: ²«Эй, Агриппа патыша! Яхудыларың маңа йөңкейән әхли айыпламаларындан горанып, бу гүн сениң өңүнде чыкыш эдйәндигим үчин, мен өзүми багтлы сайярын. ³Сенем яхудыларың әхли адатларындан, жеделли пикирлеринден оңат

баш чыкарырсың ахыры. Шонуң үчин хем мени сабырлык билен диңлемегини хайыш эдйәрин. ⁴Яшлыгымдан башлап, илки өз халкымың арасында, шейле хем Иерусалимде гечирен дурмушымы әхли яхудылар билйәндирлер. ⁵Олар мени көп вагтдан бәри танаярлар, эгер ислеселер, маңа динимизиң иң берк топары боюнча фарисей болуп яшандыгыма шаятлык эдип билерлер. ⁶Эдил шу вагт хем Худайың ата-бабаларымыза берен вадасына умыт баглаандыгым үчин казыетде дурун. ⁷Хақыкатда, халкымызың он ики тиреси гиже-гүндиз Худая чын йүрекден сежде эдип, бу ваданың бержай болмагына умыт баглапдыр. Эй, шахым, яхудылар болса шу умыт үчин мени айыплайрлар. ⁸Нәме үчин Худайың өлүлери дирилтмегини ынанып болмажак зат хасаплайрсыңыз? ⁹Догрусы, менем насыралы Исаның адына гаршы көп яманлык этмеги өз янымдан важып билйәрдим. ¹⁰Мен бу яманлыгы Иерусалимде этдим хем. Ёлбашчы руханылардан ыгтыяр алып, иманлыларың көпүсини зындана дыкдым. Олар өлүме хөкүм эдиленде, муны ики элләп голдадым. ¹¹Мен бир синагогадан бейлекисине айланып, олары гайта-гайта жезаландырдым, имандан дәнмәге межбур этдим. Олара гаршы гахар-газаба мүнүп, хатда кесеки шәхерлере ченли олары ызарладым.

¹²Гүнлериң бир гүни шу максат билен ёлбашчы руханылардан ыгтыярнама ве табшырык алып, Дамаска тарап ёла дүшдүм. ¹³Эй, шахым, гүнортанлар ёлда баряркам, бирденкә асманда гүнден хем ягты нур гөрдүм. Нур мениң ве ёлдашларымың даш-төверегине ялкым сачды. ¹⁴Хеммәмиз ере

йыкылдык. Бир сесиң маңа арамей дилинде: „Шавул, Шавул! Нәме үчин Мени ызарлап, азар берйәрсиң? Текепбирлигиң билен өзүңе зепер етирмәңи бес эт“ диенини эшитдим. ¹⁵Мен: „Агам, сен ким?“ дийип сорадым. Реб: „Мен сениң ызарлап, азар берйән Исаң. ¹⁶Ханы, тур, аяк үстүне гал. Мен сени хызматкәрим хем шаядым эдип сайламак үчин саңа гөрүндим. Сен өз гөрөн ве Мениң гөркезжек затларыма шаятлык эдерсиң. ¹⁷Сени өз халқыңың ве кесеки миллетлериң элинден азат эдерин. Кесеки миллетлериң гөзлериң ачарың ялы, Мен сени оларың арасына иберерин. ¹⁸Шонда олар гүмлүкден нура, шейтаның хөкмүрованлыгыңдан Худая тарап өврүлерлер. Маңа иман этмек аркалы оларың гүнәлери багышланып, олар Худайың сайлан халкы билен биле мирас аларлар“ дийди. ¹⁹Шонуң үчин хем, эй, Агриппа ша, мен гөкден гелен гөрнүше бойнуёгынлык этмедим. ²⁰Илки билен Дамаскда, Иерусалимде, соңра тутуш Яхудыяда, шейле хем, кесеки миллетлериң арасында: „Гүнәлериңиз үчин тоба эдиң, Худая доланың, тоба эдендигиңизи оңат ишлериңиз билен субут эдиң“ дийип вагыз этдим. ²¹Шу себәпден яхудылар мени ыбадатханада тутуп, өлдүржек болдулар. ²²Эмма шу гүне ченли Худай маңа медет берди. Шонуң саясында улудан-кичә, хеммелере шаятлык эдип гелйәрин. Болжак затлары өңден хабар берен пыгамберлериң ве Мусаның айданларыңдан башга хич зат өвреден дәлдин. ²³Олар хем Месиҳиң гөрги гөрмелидигини, илкинжи болуп өлүмден дирилип, Өз халкына ве кесеки миллетлере

Худайың нуруны ыглан этмелидигини аян эдипдилер».

²⁴Павлус шейдип, өзүни горап дурка, Фестус гаты сес билен: «Павлус, сен дәлирәпсиң! Окумышлык сени акылыңдан азашдырыпдыр» дийди. ²⁵Павлус оңа: «Эй, хорматлы Фестус, мен акылымдан азашамок. Мениң айдан сөзлерим хақыкат ве акыла сыгяндыр. ²⁶Бу затлардан патышамың хабарлыдыгы үчин, мен оңа аркайын гешлейәрин. Буларың хич бириниң ондан яшырын дәлдигине мен ынанярын, себәби булар гизлин эдилен дәлдин. ²⁷Агриппа ша! Сен пыгамберлере ынанярысыңмы? Ынаняндыгыңы билиәрин-ә» дийди. ²⁸Агриппа Павлуса: «Мени гысга вагтың ичинде ырып, месихи этжек болярсыңмы?» дийди. ²⁹Павлус оңа: «Гысга болсун, узын болсун, диңе сен дәл, эйсем, шу гүн мени диңлейәнлериң бары мениң ялы болсун дийип Худая ялбарярын. Элбетде, бу зынжырлар сизде болмасын» дийип жогап берди. ³⁰Шундан соң Агриппа ша, Фестус хәким, Берника ве олар билен отуранлар ерлеринден турдулар. ³¹Олар чыкып баряркалар, өзара гүрлешип: «Бу адам өлүме я-да туссагыла лайык хич иш этмәндир» дийишдилер. ³²Агриппа Фестуса: «Бу адам давасыны императора арз этмедик болсады, оны азат эдип боларды» дийди.

27-нҗи бап

Павлус гәмили Риме әкидилйәр

¹Бизи деңиз аркалы Италия ибермеги карар этдилер. Шонда Павлус билен ене-де бирнәче туссагы Империя гошунындакы Юлий диен йүзбаша табшырдылар. ²Бизиң

хеммәмиз Адрамит шәхеринден гелен гәмә мүнүп, Асия велятының кенарына тарап ёла дүшдүк. Янымызда Селаникден гелен македониялы Аристархос хем барды. ³Эртеси гүн Сидон шәхерине гелип етдик. Юлий Павлус билен мылакатлы болды, шонуң үчин оңа достларының янына бармага ве герекли затларыны алмага ругсат берди. ⁴Ол ерден ене деңзиң үсти билен гитдик. Шемалың гаршымыздандыгы себәпли Кипр адасының демиргазык тарапындан, оны пеналап, йүзүп гечдик. ⁵Киликия ве Памфилияның гаршысындакы деңизден гечип, Ликияның Мира шәхерине гелдик. ⁶Йүзбашы шол ерде Италия гитжек болуп дуран Игендериялы гәмине тапды ве бизи оңа мүндүрди. ⁷Биз энчеме гүмләп хаял йүзүп, кынчылык барыны гөрүп, Книдос шәхерине етдик. Шемалың бизе гаршы өвүсйәндиги үчин, Салмон ярым адасының янындан гечип, Крит адасыны пеналап, йүзүп гитдик. ⁸Кенара голай йүзүп, улы кынчылык билен Гезел дуралгалар диен ере гелдик. Бу ер Ласея шәхерине голай ерлешйәрди. ⁹Биз көп вагтымызы йитирдик. Инди деңизде йүзмек үчин хова өрән ховплуды, себәби гүйз ¹ahyrlap барярды. Павлус олара маслахат берип: ¹⁰«Женаплар! Гөрийән велин, инди деңизде йүзсек, диңе бир йүкүмиз, гәмимиз дәл, зйсем жанымыз хем ховп астында галар, агыр бетбагтчылыга учарыс» дийди. ¹¹Эмма йүзбашы Павлусың маслахатына гулак асман, гәми ёлбашчысы билен гәми эсиниң гепине ынанды.

¹²Йөне дүшелгеде гышламага хич хили шерт болмансоң, адамларың көпүси, башартса, бу ерден Фениксе етип, гышы ол ерде гечирмеги карар этдилер. Феникс Крит адада ерлешип, гүнорта-гүнбатар ве демиргазык-гүнбатар тарапдан өвүсйән шемаллардан пенады.

Деңиздәки тупан

¹³Шейлеликте, гүнорта шемалы ювашжа өвүсмәге башланда, олар өз максатларына етендирис өйтдүлер. Шонуң үчин лабыры чекдилер-де, Крит аданың голайы билен ёла дүшдүлер. ¹⁴Эмма көп вагт гечмәнкә, ада тарапдан «Демиргазык-гүндогар» дийилйән гүйчли тупан турды. ¹⁵Тупан гәмә урлуп, нетижеде, гәми шемалың гаршысына йүзүп билмеди. Шундан соң өзүмизи толкунлара табшырып, шемалың угруна йүздүк. ¹⁶Биз Кавда диен бир кичижик аданы пеналап өтдүк. Гәминиң кичи гайыгыны зордан саклап галдык. ¹⁷Деңизчилер гайыгы ёкары чекип алдылар ве гәми пытрап гитмесин дийип, дашындан танап билен берк багладылар. Олар Сиртиң чәгели сайларына батмақдан горкуп, гәминиң тизлигини песелтмек үчин елкени ашак дүшүрдилер. Шейдип, гәмини шемалың угруна гойбердилер. ¹⁸Биз тупандан яңа икияна чайканярдык. Эртеси гүн гәминиң йүкүни зыңмага башладылар. ¹⁹Үчүленжи гүн гәминиң артыкмач энжамларыны-да өз эллери билен деңзе зыңдылар. ²⁰Энчеме гүмләп не Гүн, не йылдыз гөрүнди. Гүйчли тупан совулмансоң, халас болмак умыдымызы бүтинлей йитирдик.

^{127:9} Гүйз — бу сөз грекче *Агыз бекленйән гүн* диймеги аңладяр. Бу агыз бекленйән гүн гүйз мөвсүминде боляр

²¹ Хич ким узак вагтлап хич зат датмады. Шонда Павлус гэмидәкилериң ортасында дуруп, шейле дийди: «Эй, адамлар! Мениң айданларыма гулак асып, Крит ададан гайтмадык болсадыңыз, онда бу бела-бетере саташмаздык. ²² Инди сизе маслахатым шу: мерт болуң! Хич бириңиз хеләк болмарсыңыз, диңгәми дарга. ²³ Себәби Өзүне дегишли болуп, гулук эдйән Худайым дүйн гиже бир перишдесини яныма иберди. ²⁴ Ол: „Горкма, Павлус! Сен императорың өнүнде дурмалысың. Сен себәпли гәмиде баряналарың хеммесини Худай аман саклар“ дийди. ²⁵ Шонун үчин, адамлар, мерт болуң, себәби мен Худая ынанярын, хемме зат өзүме айдылшы ялы болар. ²⁶ Элбетде, шемал бизи бир ада элтип ташлар».

Гәми батяр

²⁷ Он дөрдүнжи гүни гиже биз Адрия деңзинде хер яна ковлуп йөркәк, ярыгиче төвереклери деңизчилер гуры ериң якынлашяндыгыны чакладылар. ²⁸ Чунлугы өлчәнлеринде, йигрими гулач ^ачыкды. Бираз соңрак өлчәнлеринде, он бәш гулач ^бчыкды. ²⁹ Гаялара барып урларыс өйдүп горкуп, арка тарапдан дөрт лабыр атдылар-да, басым даң атсын дийип дилег этдилер. ³⁰ Деңизчилер гәмиден гачжак болуп, өң тарапдан лабыр атмак баханасы билен, гайыгы деңзе индердилер. ³¹ Эмма Павлус йүзбашы билен эсгерлере: «Булар гәмиде галмасалар, сиз дири галып билмерсиңиз» дийди. ³² Шейлеликде, эсгерлер гайыгың танапларыны кесип, оны ашак гачырдылар.

³³ Даң атып барярка, Павлус хеммәни нахар иймәге чагырды. Ол: «Сизиң гайгы-алада батып, хич зат иймәниңизе бу гүн он дөрт гүн болды. ³⁴ Шонун үчин сизден хайыш эдйәрин, нахарланың. Бу сизиң дири галмагыңыз үчин гереkdir. Хич бириңизең башыңызың еке тары-да кемелмез» дийди. ³⁵ Павлус бу сөзлери айдып, элине чөрек алды, хеммәниң өнүнде Худая шүкүр этди-де, бөлүп иймәге башлады. ³⁶ Шейлеликде, хеммелер рухланып нахарландылар. ³⁷ Гәмиде бизең жемимиз ики йүз етмиш алты адамды. ³⁸ Нахардан доянларыңдан соң, бугдайы деңзе ташлап, гәмини еңлетдилер.

³⁹ Гүн доганда, ол ери танамадылар. Эмма кенарда чәгелик бир айлаг гөрүп, башартса, гәмини шол ере сүрмели диен карара гелдилер. ⁴⁰ Лабырлары кесип, деңзе гойберен батларына, күреге даңлан танаплары чөздүлөр-де, өндәки елкени шемала галдырып, гәни кенара тарап йүздүлөр. ⁴¹ Эмма гәми бир сай ере дүшүп, чәгә батды. Гәминиң бурны чәгә батып, хич тарапа гымылдап билмеди, арка тарапы болса гомларың зоруна даргап башлады. ⁴² Туссагаларың хич бири йүзүп гачмаз ялы, эсгерлер олары өлдүрмекчи болдулар. ⁴³ Эмма йүзбашы Павлусы халас этмек исләп, олары бу ниетлеринден дәндрди. Олара йүзүп билйәнлер гәмиден өзлерини өнүрти зыңсынлар ве йүзүп чыксынлар, ⁴⁴ галанлары хем тагталар я-да гәминиң дөвүклери билен чыксынлар дийип буйрук берди. Шейлеликде, әхлиси саг-аман гуры ере чыкды.

^а27.28 *Йигрими гулач*: Грекче йигрими оргуяс, такм. 37 метр

^б27.29 *Он бәш гулач*: Грекче он бәш оргуяс, такм. 27 метр

28-нҗи бап

Павлус Малтада

¹ Биз кенара саг-аман чыканымыздан соң, бу аданың адының Малтадыгыны билдик. ² Ерли халк бизиң билен өрән мылакатлы болды. Хо́ва ягышлы ве совук болансоң, олар от якып, хеммәизи оңат гаршы алдылар. ³ Павлус бир үйшмек одун чөпләп, одуң үстүне гоюнда, бир зәхерли йылан одуң ховрундан гачып, онуң элине япышды. ⁴ Ерли халк онуң элинден йыланың салланып дуршуну гөрөнде, бири-бирине: «Бу адам ганхор болса гөрек, ол деңизден халас болса-да, такдыры оны яшамага гоймады» дийишдилер. ⁵ Эмма Павлус элини силкип, йыланы одуң ичине зыңды, хич бир зыян хем гөрмеди. ⁶ Адамлар онуң чишмегине я-да бирденкә өлүп йыкылмагына гарашдылар. Эмма көп гарашып, оңа хич зат болмандыгыны гөрөнлеринде, пикирлерини үйтгедип: «Ол худаидыр!» дийишдилер.

⁷ Ол ериң голайында аданың Публий атлы башлыгының мүлки барды. Публий бизи мыхман алып, үч гүнләп йүректен хызмат этди. ⁸ Шол вагт онуң какасыны ысытма ве ичагыры тутуп ятырды. Павлус хассаның янына гелди ве дога-дилег этди-де, онуң үстүне элини гоюп, шыпа берди. ⁹ Бу вакадан соң, ададакы бейлеки хассалар-да гелип шыпа тапдылар. ¹⁰ Олар bize көп сылаг-хормат этдилер. Ёла уграмакчы боланымызда, bize зерур әхли затлары гетирип, гәмә йүкледилер.

Павлус Риме гелйәр

¹¹ Үч айдан соң, биз Экиз худаилар атлы гәми билен деңзе чыкдык.

Бу гәми Исгендериядан гелип, гышда шол адада галыпды. ¹² Биз Сиракус шәхерине барып, ол ерде үч гүн галдык. ¹³ Ол ерден айланып, Регия гелип етдик. Эртеси гүн гүнорта шемалы өвсүп башлады. Мунуң көмеги билен ики гүнде Путеёл шәхерине етдик. ¹⁴ Ол ерде бирнәче доганлары тапдык. Олар бизден янларында галмагымызы хайыш этдилер ве биз ол ерде ики хелде галдык. Шондан соң биз Риме гелдик. ¹⁵ Римдәки доганлар бизиң гелендигимизи эшидип, бизи гаршыламак үчин ол ерден Аппиус базарына ве Үч кервенсарай диен оба ченли гелдилер. Павлус олары гөрөнде, Худая шүкүр эдип, ене гайрата галды. ¹⁶ Биз Риме геленимизден соң, Павлуса бир эсгериң гөзегчилиги астында өзбашдак яшамага ругсат берилди.

Павлус Римде вагыз эдйәр

¹⁷ Үч гүнден соң Павлус яхудыларың ёлбашчыларыны чагырды. Олар бир ере үйшенде, Павлус оlara шейле дийди: «Эй, доганлар! Мен халкымыза я-да ата-бабаларымызың адатларына гаршы хич зат этмесем-де, Иерусалимде туссаг эдиллип, римлилериң элине табшырылдым. ¹⁸ Олар мени сорага чекенлеринден соң, бошатжак болдулар, себәби мени өлдүрмәге хич бир эсас тапмадылар. ¹⁹ Эмма яхудылар гаршы чыканларында, мен давамы императора арз этмәге межбур болдум. Бейтмек билен мен өз халкымы айышламакчы дәлдин. ²⁰ Шу себәпден мен сизиң билен гөршүп, сөхбет этмек үчин, сизи бу ере чагырдым. Аслында мен Ысрайылың умыды болан Месих угрунда зынжырландым».

²¹ Олар Павлус а шейле дийдилер: «Биз сен хақда Яхудыядан хич бир хат алмадык, ол ерден гелен доганларымыздан хем хич ким сен барада ягшыдан-ямандан хич зат хабар бермеди. ²² Эмма бизиң сениң пикирлериңи өзүңден эшидесимиз гелйэр, себэби хемме ерде бу дини топара гаршы чыкыляндыгыны билйэрис».

²³ Шейлеликде, олар Павлус билен душушык гүнүни беллешдилер. Шол гүн онуң болян ерине жуда көп адам гелди. Павлус эртирден агшама ченли олар а Худайың Шалыгыны дүшүндирип, вагыз этди. Мундан башга-да олары ынандырып, Төврат билен пыгамберлер язгыларындан Иса догрусунда ынандырыжы делиллер гетирди. ²⁴ Кэбирлери онуң сөзлерине ынанды, кэбири ынанмады. ²⁵ Олар бири-бири билен өзара ылалашмадылар. Олар гитмекчи болуп дуркалар, Павлус шейле дийди: «Ишая пыгамбер аркалы Мукадес Рух ата-бабаларыңыза шу

сөзлери жайдар айдыпдыр: ²⁶ „Бар-да, бу халка шейле дий:

Эшитмесине эшидйэрсиниз,
йөне дүшүнмейэрсиниз.

Гөрмесине гөрийэрсиниз,
йөне аңлап билмейэрсиниз.

²⁷ Чүнки бу халкың йүреги күтелди,
гулаклары кер ачды,
гөзлери гапылды.

Бейле болмаса, гөзлери билен
гөрүп,

гулаклары билен эшидердилер,
аңлары билен аңлардылар,
ене Маңа тарап доланардылар,

Мен хем олар а шыпа берердим“.

²⁸ Шонуң үчин инди шуны билип гоюң: Худайың халас болмак барадакы Хош Хабары яхуды дәллере иберилди. Олар гулак асарлар».^a

³⁰ Павлус кирейине алан жайында тутуш ики йыл яшады ве янына геленлериң хеммесини кабул этди.

³¹ Ол батыргайлык билен ве хич бир бөкденчсиз Худайың Шалыгыны вагыз эдип, Реббимиз Иса Месих барада өвретди.

^a**28:28** Кэбир соңкы голязмаларда 29-нжы аят душ гелйэр: Павлус муны айдандан соң, яхудылар өз араларында көп жеделлешдилер ве бу ерден гитдилер.